

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Gemeente Tynaarlo

planperiode 2009 t/m 2013

Definitief

Gemeente Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA Vries

Grontmij Nederland bv
Assen, 7 november 2008

Verantwoording

Titel : Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
Gemeente Tynaarlo

Subtitel : planperiode 2009 t/m 2013

Projectnummer : 220026

Referentienummer :

Revisie : D2

Datum : 7 november 2008

Auteur(s) : ing. C.J. Pieneman

E-mail adres : cees.pieneman@grontmij.nl

Gecontroleerd door :

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : ing. C.J. Pieneman

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Stationsplein 12
9401 LB Assen
Postbus 29
9400 AA Assen
T +31 592 33 88 99
F +31 592 33 06 67
noord@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding.....	6
1.2	Geldigheidsduur.....	6
1.3	Procedure	7
1.4	Leeswijzer.....	8
1.5	Nota Riolering	9
1.6	Termen en definities	9
2	Waarom Rioleringszorg	10
2.1	Inleiding	10
2.2	Relaties met andere plannen/regelgeving	10
2.2.1	Algemeen.....	10
2.2.2	Regionaal Bestuursakkoord Water	11
2.2.3	Volksgezondheid en Water in de Stad.....	12
2.2.4	Kwaliteit leefomgeving.....	12
2.2.5	Lozingen op de riolering (Wet milieubeheer).....	12
2.2.6	Regenwaterbeleid, klimaatverandering, diffuse lozingen.....	12
2.2.7	Europese Kaderrichtlijn Water	13
2.2.8	Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken	13
2.2.9	Waterplan Tynaarlo	14
2.2.10	Dialogo Verbreed Rioleringsplan Tynaarlo.....	14
2.2.11	Bouwverordening	16
2.3	Overleg met andere overheden	16
3	Evaluatie Gemeentelijk Rioleringsplan 2004 t/m 2007	17
3.1	Evaluatie	17
3.2	Aandachtspunten GRP 2009 t/m 2013.....	19
4	Toetsingskader: wat willen we	21
4.1	Inleiding.....	21
4.2	Doelen.....	21
4.3	Functionele eisen en maatstaven.....	23
4.4	Voorwaarden voor effectief beheer	25
5	Toetsing huidige situatie: wat hebben we nu.....	26
5.1	Inleiding.....	26
5.2	Aanleg.....	26
5.2.1	Nog niet op de riolering aangesloten bestaande bebouwing.....	26
5.2.2	Aanleg van riolering bij nieuwbouw	26
5.3	Overzicht voorzieningen.....	27
5.3.1	Afvoer en behandeling van stedelijk afvalwater en hemelwater	27
5.3.2	Overzicht voorzieningen.....	28
5.3.3	Toestand van de objecten.....	29
5.3.4	Functioneren van de riolering	31
5.3.5	Zorgplicht voor het grondwater	31

5.3.6	Verordeningen en vergunningen.....	31
5.3.7	Klachten en meldingen, voorlichting.....	32
6	De opgave: wat moeten we doen	33
6.1	Inleiding.....	33
6.2	Aanleg.....	33
6.2.1	Inzameling afvalwater en hemelwater voor bestaande bebouwing	33
6.2.2	Inzameling en transport stedelijk afvalwater en hemelwater bij nieuwbouw	33
6.3	Beheer bestaande voorzieningen	34
6.3.1	Onderzoek.....	34
6.3.1.1	Inventarisatie en gegevensbeheer.	35
6.3.1.2	Inspectie vrijverval riolering incl. voorzieningen.....	35
6.3.1.3	Beoordelen.....	36
6.3.1.4	Meten en berekenen.....	36
6.3.1.5	Stedelijke wateropgave.....	36
6.3.2	Waterstructuurplannen.....	36
6.3.2.1	Onderzoek grondwater.....	37
6.3.2.2	Controle verordeningen en vergunningen.....	37
6.3.2.3	Operationele programma's	38
6.3.2.4	Overig onderzoek tijdens de planperiode	38
6.3.3	Maatregelen	38
6.3.3.1	Onderhoud	38
6.3.3.2	Reparatie, renovatie en vervanging vrijvervalriolering	39
6.3.3.3	Reparatie, renovatie en vervanging overige onderdelen.....	41
6.3.3.4	Verbetering van het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de vrijvervalriolering	42
6.3.3.5	Overige kleinschalige maatregelen.....	43
6.4	Zorg voor afvloeiend hemelwater.....	43
6.5	Zorg voor overtollig grondwater.....	44
7	Organisatie en financiën	45
7.1	Inleiding.....	45
7.2	Personele middelen.....	45
7.2.1	Kengetallen Leidraad Riolering.....	45
7.3	Financiële middelen.....	47
7.3.1	Algemeen.....	47
7.3.2	Vervangingswaarden	47
7.3.3	Totale uitgaven	48
7.4	Rioolrechtontwikkeling planperiode.....	48
7.5	Kostendekking lange termijn	49
7.5.1	Algemeen.....	49
7.5.2	Heffingseenheden	49
7.5.3	Inkomsten anders dan het rioolrecht.....	49
7.5.4	Benodigd rioolrecht op de lange termijn	49
7.5.5	Voorziening riolering.....	50
8	Samenvatting en besluit	51
Bijlage 1:	Tabellen inventarisatie en kostenoverzichten	
Bijlage 2:	rapport Verbreed GRP Tynaarlo, uitwerking stap 1 t/m 3	
Bijlage 3:	Reacties waterschappen	

- Bijlage 4: situatietekening met rioleringsonderdelen
- Bijlage 5: wateropgave gemeente Tynaarlo
- Bijlage 6: rioleringsmaatregelen Eelde/Paterswolde
- Bijlage 7: Verklarende woordenlijst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aanleg en beheer van riolering is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis vindt in de Wet milieubeheer (art. 10.33). De gemeentelijke zorgplicht is in de Wet Milieubeheer geformuleerd als “zorgen voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van het stedelijk afvalwater”. Afvalwater omvat hierbij al het water waarvan men zich wenst te ontdoen en kan dus ook afvloeiend hemelwater en overtollig grondwater zijn. Dit is het belangrijkste doel van de rioleringszorg.

Doelmatige inzameling en transport betekenen ook dat het functioneren van rioolwaterzuiveringsinrichting, oppervlaktewater en bodem en grondwater niet nadelig mag worden beïnvloed. De rioleringszorg mag niet leiden tot overlast voor de omgeving en er moet worden gestreefd naar rioleringszorg tegen de laagst maatschappelijke kosten (de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen ondersteunen deze inspanningen).

Het huidige gemeentelijk rioleringsplan Tynaarlo 2004 t/m 2007 loopt in het jaar 2007 af en is aan een actualisering toe. Daarnaast betekent de uitbreiding van de rioleringszorg met de zorg voor de afvoer van het hemelwater en de maatregelen t.a.v. nadelige gevolgen van de grondwaterstand met daaraan toegevoegd de invoering van de “Wet” verankering en bekostiging van de gemeentelijke watertaken per 1 januari 2008 een verbreding van het huidige gemeentelijke rioleringsplan.

In dit gemeentelijke rioleringsplan is weergegeven hoe de gemeente Tynaarlo haar zorg voor de inzameling en transport van het stedelijk afvalwater, de afvoer van het hemelwater en de grondwaterproblematiek in de planperiode 2009 t/m 2013 vorm wil geven. Voor het jaar 2008 is het beheer van de riolering op basis van het GRP 2004 t/m 2007 ingevuld.

De gemeente is wettelijk verplicht een gemeentelijk rioleringsplan op te stellen (Wet milieubeheer art. 4.22). Het maken van goede beleidsafwegingen op het terrein van beheer openbare ruimte, bescherming van bodem en waterkwaliteit, de zorg voor het totale watersysteem en de rioleringszorg wordt steeds belangrijker. Ook het financiële beleid, de inzet van middelen en toenemende lastendruk zijn hierbij belangrijke aandachtspunten.

1.2 Geldigheidsduur

Voor het verkrijgen van inzicht wat de nieuwe taken betreffende de afvoer van het hemelwater de grondwaterproblematiek en eventuele maatregelen voortvloeiend uit de Kaderrichtlijn Water en WB21e eeuw is met de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's en het waterbedrijf Groningen een dialoog gevoerd over afstemming van taken en eventuele oplossingsrichtingen. Deze dialoog is mede gevoerd in het kader van de actualisering van het waterplan Tynaarlo. Aangezien de beleidsontwikkelingen en de daaruit voortvloeiende maatregelen van KRW en WB21 eeuw voor het grondgebied van de gemeente Tynaarlo nog niet helder in beeld zijn, zullen definitieve maatregelen pas na 2009 kunnen worden geconcretiseerd.

Op basis van onderzoeken en informatie uit het gemeentelijk rioleringsbeheersysteem kan een goed beeld worden gegeven van de voor de invulling van de “rioleringszorg” te verrichten activiteiten en de te nemen maatregelen in het kader van de gemeentelijke watertaken.

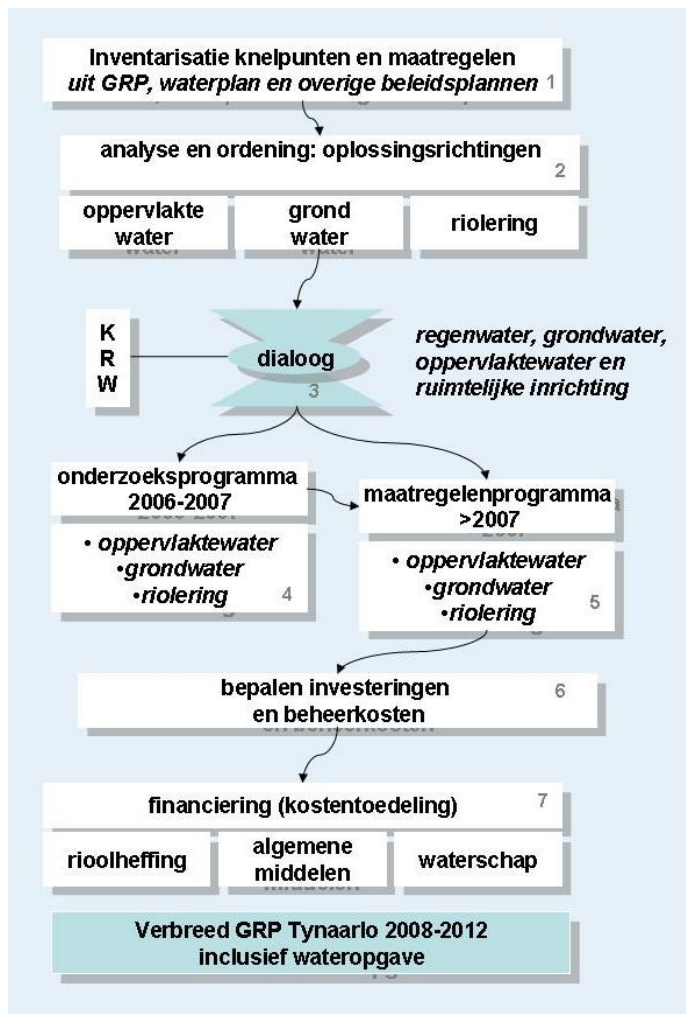
De geldigheidsduur wordt voorgesteld op vijf jaar (2009-2013). Alle bedragen zijn op prijspeil 1-1-2008.

1.3 Procedure

Zoals in voorgaande gemeld zal krijgt de gemeente als gevolg van de Wet “Verankering en bestoosiging gemeentelijke watertaken” naast de zorgplicht voor stedelijk afvalwater ook expliciet de zorgplicht voor de inzameling en verwerking van hemelwater en duidelijk omschreven taken op het gebied van het grondwater.

Voor het verkrijgen van meer inzicht in deze nieuwe taken voor de gemeente Tynaarlo en de mogelijke maatregelen, die daaruit naar voren komen is voor het opstellen van het verbrede GRP Tynaarlo een plan van aanpak opgesteld.

Op hoofdlijnen is deze aanpak in onderstaande figuur 1.1 nader aangegeven.

Figuur 1.1. stappenplan Verbreed GRP Tynaarlo

Belangrijk is te melden dat in stap 3 “de dialoog” met de beide waterschappen, Waterbedrijf Groningen en medewerkers van de gemeente Tynaarlo van gedachten hebben gewisseld over de uitkomsten van stap 1 en 2 en wat de gemeentelijke watertaken voor de betrokken organisaties betekent. Het plan van aanpak en de resultaten van de stappen 1 t/m 3 zijn afzonderlijk gerapporteerd en opgenomen in bijlage 2. In hoofdstuk 2 van dit GRP wordt een korte toelichting gegeven op de rapportage van stap 1 t/m 3.

De totstandkoming van dit gemeentelijk rioleringsplan is in nauwe samenwerking met het team Infra van de afd. Gemeente Werken van Tynaarlo opgesteld. De financiële paragrafen zijn in samenwerking met de afd. Financiën van de gemeente opgesteld. Medewerkers van de volgende instanties zijn bij het opstellen van het plan betrokken:

- Waterschap Noorderzijlvest;

- Waterschap Hunze en Aa's;
- Provincie Drenthe;
- Waterbedrijf Groningen.

Met inachtneming van artikel 3.4 Algemene Wet Bestuursrecht (Awb), heeft de Raad ermee ingestemd om het ontwerp-gemeentelijk rioleringsplan de volgende vaststellingsprocedure te laten volgen:

- het ontwerp-gemeentelijk rioleringsplan gedurende 6 weken ter inzage leggen en gedurende deze termijn een voorlichtingsbijeenkomst te organiseren;
- het ontwerp-gemeentelijk rioleringsplan ter beoordeling voorleggen aan:
 - Gedeputeerde Staten van Drenthe;
 - Dagelijks Bestuur van de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's;
- Het ontwerp-gemeentelijk rioleringsplan inclusief reacties op inspraakverslag te laten vaststellen door de Raad;
- Bekendmaking.

Na de vaststelling wordt het definitieve gemeentelijk rioleringsplan aan deze instanties toegezonden en aan Onze Minister (van VROM). Ook zal het vastgestelde gemeentelijk rioleringsplan ter inzage worden gelegd in het kader van de openbaarmaking besluit vaststelling gemeentelijk rioleringsplan.

1.4 Leeswijzer

Dit gemeentelijk rioleringsplan is conform de aanbevelingen in de Leidraad Riolering (ref.1) opgezet en bestaat uit de volgende onderdelen:

Hoofdstuk 1 is de inleiding, met de aanleiding, de geldigheidsduur en de gevolgde procedure.

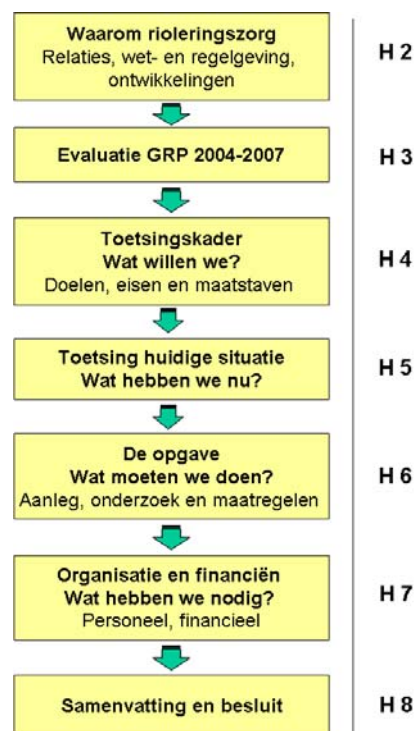
Hoofdstuk 2 beantwoordt de vraag 'Waarom rioleringszorg'

In hoofdstuk 3 komt de evaluatie van het gemeentelijk rioleringsplan 2004-2007 aan de orde. Dit is de beginsituatie voor het gemeentelijk rioleringsplan 2008-2012.

In hoofdstuk 4 worden voor de komende planperiode (en de periode daarna) doelen beschreven en uitgewerkt. Hiermee wordt een toetsingskader gegeven waarmee onder meer de gevolgen voor het milieu (Wet milieubeheer artikel 4.22 lid 2d) kunnen worden aangegeven.

In hoofdstuk 5 'Toetsing huidige situatie' is deze getoetst aan de doelen, in hoeverre zijn deze doelen gerealiseerd. Hoofdstuk 5 geeft het in de wet gevraagde overzicht van de aanwezige voorzieningen (Wet Milieubeheer, artikel 4.22 lid 2a).

In hoofdstuk 6 'Strategie' worden in hoofdlijnen de maatregelen weergegeven die nodig zijn om de gestelde doelen te kunnen realiseren. Daarmee wordt invulling gegeven aan lid 2b en 2c van artikel 4.22 van de Wet milieubeheer.

Figuur 1: Opbouw gemeentelijk rioleringsplan

In hoofdstuk 7 'Middelen en kostendekking' wordt de in hoofdstuk 6 weergegeven strategie vertaald naar benodigde personele en financiële middelen en een wijze van kostendekking (Wet milieubeheer, artikel 4.22 lid e).

Hoofdstuk 8 geeft een samenvatting en bevat het uiteindelijke besluit.

1.5 Nota Riolering

Dit gemeentelijk rioleringsplan kan worden gezien als een "Nota Riolering:"

- het kader voor de inrichting van het onderhoud, voor het beoogde onderhoudsniveau, voor uitbreiding van de riolering en voor de kwaliteit van het milieu is gegeven in hoofdstuk 4;
- het kader voor de normkostensystematiek: de uitgaven en kosten zijn ofwel gebaseerd op eenheidsprijzen uit het rioleringsbeheersysteem, of op kostenkengetallen uit de Leidraad Riolerering, of op cijfers uit de gemeentebegroting;
- het kader voor het meerjaren budgettaire beslag is gegeven in de hoofdstukken 6 en 7.

1.6 Termen en definities

Dit gemeentelijk rioleringsplan is een gemeentelijk plan, waar de gemeenteraad zich over moet uitspreken. Het is echter niet alleen voor de bestuurders en besluitvormers geschreven, maar ook voor overleg met de in de Wet milieubeheer genoemde instanties. Dit heeft tot gevolg dat in dit gemeentelijk rioleringsplan 'vaktaal' wordt gebruikt. In dit gemeentelijk rioleringsplan is daarom een uitgebreide verklarende woordenlijst opgenomen. (bijlage 7).

2 Waaron Rioleringszorg

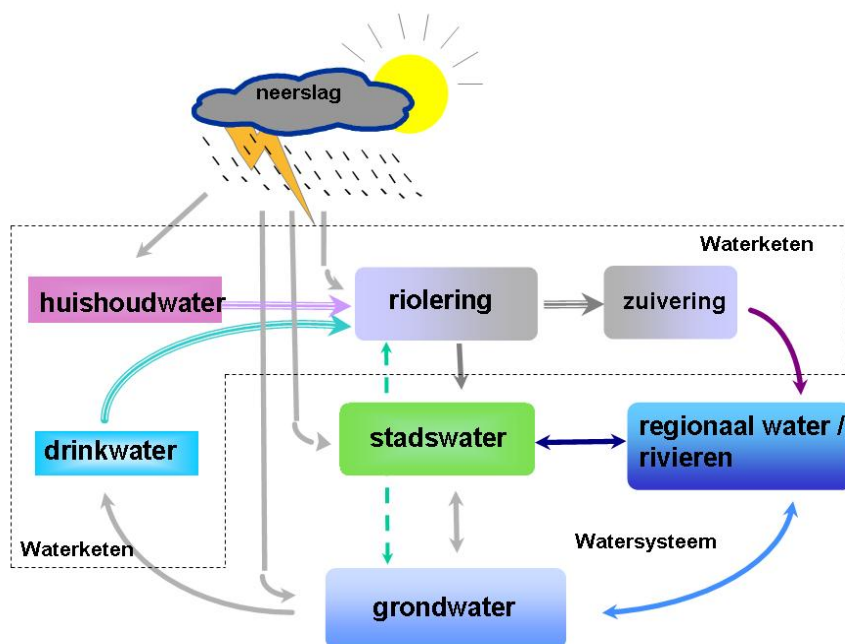
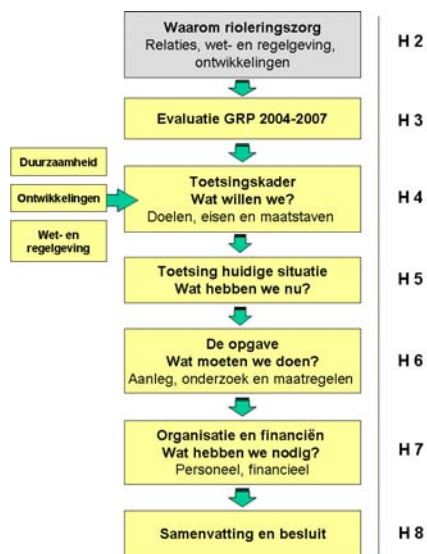
2.1 Inleiding

Om de uitgangssituatie vast te leggen wordt de relatie met andere overheidstaken en ontwikkelingen aangegeven omdat die van invloed zijn op dat wat we willen met de rioleringszorg (de doelen, eisen en maatstaven). Een groot aantal maatstaven wordt door andere overheden opgelegd door wettelijke regels of vergunningvoorschriften. Ontwikkelingen geven aan waar de aandacht de komende jaren op gericht zal zijn.

2.2 Relaties met andere plannen/regelgeving

2.2.1 Algemeen

Riolering staat niet op zichzelf, maar maakt onderdeel uit van de waterketen (drinkwatervoorziening – riolering - afvalwaterzuivering) en heeft relaties met het watersysteem, zie figuur 2.

Figuur 2: Relaties riolering-waterketen watersysteem

Ontwikkelingen, wet- en regelgeving zijn belangrijk voor het beleid voor de afvalwaterketen. Ze vormen het uitgangspunt voor het kijken naar de toekomst. Ook hebben ze invloed op het opstellen en uitvoeren van maatregelen die in het plandeel aan de orde komen.

Dit gemeentelijk rioleringsplan heeft ook relaties met andere plannen, zowel van de gemeente als van andere overheden. In figuur 3 is aangegeven welke ontwikkelingen, plannen en wet- en regelgeving op welk(e) aspect(en) van de afvalwaterketen ingrijpen. In de bovenste helft zijn de

(belangrijkste) ontwikkelingen weergegeven, in de onderste helft de (belangrijkste) wet- en regelgeving.

De ontwikkelingen, wet- en regelgeving hebben invloed op de ontwikkelde visie. Daarnaast hebben wet- en regelgeving invloed op het toetsingskader als zodanig. Een aantal relaties wordt kort tekstueel toegelicht. Voor uitgebreide informatie wordt verwezen naar de betreffende (beleids-)stukken.

Relatie tussen aandachtsgebieden rioleringszorg en ontwikkelingen en wet en regelgeving.		Aandachtsgebied								
		ontwerp riolering	emissie oppervlaktewater	(emissie) grondwater	Ruimtelijke Ordening	(huis)aansluitingen	risico's	monitoring	veiligheid	bekostiging
Ontwikkelingen	Volksgezondheid en Water in de stad	X	X	X	X		X		X	
	Kwaliteit leefomgeving, Integraal Beheer Openbare Ruimte	X			X					
	Afvalwater buitengebied		X	X		X				
	Ontwikkeling twee-sporen beleid (basisinspanning en waterkwaliteitsspoor)		X					X		
	Diffuse lozingen		X		X		X		X	
	Klimaatverandering	X					X		X	
	Rijksvisie op de waterketen				X	X				
	Rijksbrief omgaan met regenwater en grondwater	X	X	X	X	X				
	Interdepartementaal Beleids Onderzoek									X
	bekostiging waterbeheer									X
Wet- en regelgeving	Europese Kader Richtlijn Water (KRW)		X	X						X
	Europese richtlijn Stedelijk Afvalwater					X				
	Nationaal Bestuursakkoord Water		X		X		X		X	X
	Wet verankering en bekostiging gem.watertaken	X	X	X	X	X				X
	Vierde Nota Waterhuishouding	X	X	X	X					
	Wet milieubeheer (Wm)	X	X	X				X		X
	Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo)		X	X	X				X	
	Woningwet en Bouwbesluit	X				X				
	Nationaal Milieubeleidsplan 3 en 4		X	X					X	
	Ruimtelijke Ordening (Nota Ruimte, Streekplannen, Bestemmingsplannen)				X		X			
	Provinciaal waterhuishoudingsplan		X	X						
	Beleidsplan Milieu en Water		X	X						
	Waterbeheersplan waterschap		X					X		
	Waterplan		X	X	X					
	Regionaal Bestuursakkoord Water	X	X	X	X		X	X	X	X
Ontwerp Lozingenbesluit afvalwater huishoudens		X	X				X			

Figuur 3: Ontwikkelingen, wet- en regelgeving

2.2.2 Regionaal Bestuursakkoord Water

In het Regionaal Bestuursakkoord Water “Groningen en Drenthe werken aan water” is afgesproken dat de extra waterafvoer die binnen gemeenten is te verwachten door de klimaatverandering niet mag worden afgewenteld op het waterschap of het milieu. Ook in stedelijk gebied geldt dat het eigen water moet worden vastgehouden. Verder is ondermeer afgesproken dat gemeenten een waterplan opstellen. Het waterplan Tynaarlo is in december 2004 afgerond, op 28 november 2006 door de gemeenteraad vastgesteld en wordt gelijktijdig met het opstellen van dit nieuwe GRP geactualiseerd.

Op basis van globale verkennende berekeningen, die in het kader van het regionaal bestuursakkoord water zijn gemaakt, is de wateropgave voor de gemeente Tynaarlo in het stedelijk gebied bepaald op jaarlijks extra ca. 360 m3 of 0,07 ha (tot 2050). Voor het regionale gebied is dit bepaald op ca. 39.800 m3 of 8 ha jaarlijks.

Definitieve berekeningen in overleg tussen belanghebbende organisaties zullen uitsluitend moeten geven over de uiteindelijke afmetingen, aard en locatie van de maatregelen.

2.2.3 Volksgezondheid en Water in de Stad

Riolering is een belangrijke voorziening in het kader van de volksgezondheid. Bij het opstellen van maatregelen en het ontwikkelen en toepassen van nieuwe systemen moet dit aspect niet uit het oog worden verloren. De hoeveelheid en plaats van overstorten is daarbij belangrijk; bij afkoppelen moet goed worden gekeken welke oppervlakken worden afgekoppeld en of die al dan niet verontreinigd zijn.

2.2.4 Kwaliteit leefomgeving

Kwaliteit van de leefomgeving en integraal beheer van de openbare ruimte hebben een sterke relatie. Ook in de openbare ruimte staat riolering niet op zichzelf. Maatregelen aan de riolering moeten worden afgestemd op andere maatregelen aan de openbare ruimte om overlast voor burgers en bedrijven te minimaliseren en een efficiënte besteding van middelen te garanderen. Ook het voorkomen van wateroverlast en het zorgen voor schoon oppervlaktewater verhogen de kwaliteit van de leefomgeving.

2.2.5 Lozingen op de riolering (Wet milieubeheer)

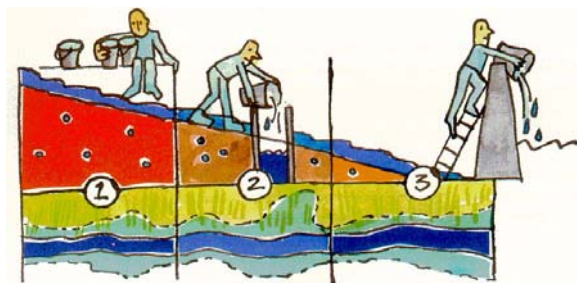
Lozingen op de riolering worden sinds 1 maart 1996 op basis van de Wet milieubeheer geregeld. Bij “Wet milieubeheercontroles” bij bedrijven, moet ook de rioleringscomponent worden meegenomen. De “Omgevingsvergunning” wordt per 1 januari 2009 ingevoerd. Vooruitlopend op de invoering van de omgevingsvergunning wordt per 1 januari 2008 een bouwloket geïntroduceerd.

2.2.6 Regenwaterbeleid, klimaatverandering, diffuse lozingen

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat het waterbeleid de nodige aandacht vraagt. De Europese Kaderrichtlijn water (KRW), Het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), Waterbeheer 21^e eeuw (WB21) zijn bepalend voor de stedelijke wateropgave. Riolering speelt in het waterbeleid, zeker op lokaal niveau, een belangrijke rol. Regionaal is het Regionaal Bestuursakkoord Water “Groningen en Drenthe werken aan water” opgesteld.

Het antwoord op de vraag hoe met de regenwatercomponent moet worden omgegaan zal de komende jaren de nodige inspanning vergen. Afkoppelen van schone oppervlakken zodat relatief schoon regenwater niet meer naar de rioolwaterzuiveringsinrichting wordt getransporteerd, is een aanpak die past in de ontwikkelingen. De tritsen “vasthouden-bergen-afvoeren” en “schoonhouden – scheiden – schoonmaken” zijn daarbij leidend.

De *watertoets* is een belangrijk stedenbouwkundig instrument om plannen hierop te beoordelen.

Figuur 4: Vasthouden-bergen-afvoeren

Vuil dat niet in het regenwater komt, hoeft ook niet te worden verwijderd. Hierbij is aandacht nodig voor uitlopende bouwmaterialen, onkruidbestrijding, gladheidsbestrijding, hondenpoep, etc.

Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft een regenwaterbrief uitgebracht die aangeeft hoe de regenwaterproblematiek bij gemeenten het best kan worden aangepakt. Er zijn vier pijlers van het regenwaterbeleid benoemd:

1. aanpak bij de bron: het voorkomen van verontreiniging van regenwater;
2. regenwater vasthouden en bergen;
3. regenwater gescheiden van afvalwater afvoeren;
4. integrale afweging op lokaal niveau.

De gemeente is de regisseur die dit regenwaterbeleid op lokaal niveau vorm moet geven.

In de notitie Stedelijk water "Een leidraad voor water in dorp en stad" (sept. 2006) heeft het waterschap Noorderzijlvest het beleid voor de watersystemen vertaald in richtlijnen voor het ontwerp, toetsing, inrichting, beheer en onderhoud van deze watersystemen. Voor het waterschap Hunze en Aa's is deze notitie in voorbereiding.

Daarnaast kennen de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest een bijdrageregeling om afkoppelen te stimuleren. Naar verwachting loopt deze bijdrageregeling per 1 januari 2008 af. In gezamenlijke studies tussen gemeente en waterschap kunnen de laagste maatschappelijke lasten worden bepaald bij de keuze tussen maatregelen aan de zuivering of aan het rioolstelsel.

2.2.7 Europese Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is erop gericht de kwaliteit van watersystemen te verbeteren, onder meer door lozingen aan te pakken, op Europees niveau. Verder is het de bedoeling het duurzaam gebruik van water te bevorderen en de verontreiniging van grondwater aanzienlijk te verminderen.

Naast een verbetering van de waterkwaliteit is het streven ook de Europese waterwetgeving te harmoniseren, uiterlijk in 2015.

De KRW stelt voor alle wateren een ecologische en kwaliteitsdoelstelling. Met name voor wateren met verhoogde natuurdoelstellingen kan verwacht worden dat nog grote inspanningen geleverd moeten worden. De toekomstige invulling van het waterkwaliteitsspoor zal sterk gerelateerd worden aan de implicaties van de KRW. Aansluitend op de rijksnotitie betreffende de KRW is de nota "Schoon en gezond water in Noord Nederland" uitgebracht. Deze nota beschrijft de doelen en maatregelen die voortvloeien uit KRW in Noord-Nederland.

Omtrent de invulling van de beleidsdoelstellingen van KRW en WB 21^e eeuw is een aantal gebiedsbijeenkomsten tussen provincie, gemeenten en waterschappen gehouden. Het resultaat van deze bijeenkomsten is dat gemeenten en waterschappen medio voorjaar 2008 hebben besloten gezamenlijk de maatregelen geïntegreerd te gaan oppakken. Op hoofdlijnen is voor de volgende aanpak gekozen, voor het voldoen aan de KRW gaan gemeenten zoveel als mogelijk is afvoerend oppervlak van de gemengde riolering afkoppelen. Hiermee wordt de emissie via de overstorten verminderd. De waterschappen zullen natuurvriendelijke oevers aanleggen. Deze maatregelen worden zoveel als mogelijk is gecombineerd met de gewenste maatregelen in het kader van WB 21^e eeuw. De planning is dat deze maatregelen medio 2008 bekend zijn.

2.2.8 Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken

Medio 2007 is het wetsvoorstel "Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken" door de Eerste en Tweede Kamer vastgesteld. Het wetsvoorstel beoogt een aantal wettelijke voorzieningen ten aanzien van de gemeentelijke watertaken te creëren door wijziging van de Wet op de waterhuishouding en de Wet milieubeheer en de Gemeentewet.

In augustus 2007 is het wetsvoorstel gepubliceerd in de Staatscourant. De wetswijziging is daarmee vanaf 1 januari 2008 van kracht.

Met de wetswijzigingen is het de bedoeling dat gemeenten de zorgplicht krijgen voor:

- het inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater;
- het afvloeiend hemelwater;
- de structurele nadelige gevolgen van het grondwater.

Met name de "zorgplicht" voor grondwater is nieuw. Dit betekent dat de gemeente in het openbaar gemeentelijk gebied maatregelen dient te treffen die structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk voorkomen of beperken. In beginsel dienen particulieren op hun eigen terrein verantwoord om te gaan met het grondwater. Pas indien dit redelijkerwijs niet kan worden geveerd, heeft de gemeente hierin een taak. Dit natuurlijk zover het doelmatige maatregelen betreft die niet tot de zorg van het water-

schap of de provincie behoren. Tot op heden werd eigenlijk meestal gekozen voor technische maatregelen, zoals de aanleg van drainage.

Binnen de gemeenten Tynaarlo is een inventarisatie naar (grondwater) wateroverlast uitgevoerd, waaruit een beperkt aantal structurele grondwaterproblemen naar voren kwam. De resultaten van deze inventarisatie wordt binnen dit GRP meegenomen.

Voor de bekostiging van de drie gemeentelijke watertaken is binnen de Gemeentewet een aparte heffingsbevoegdheid gecreëerd. Deze houdt een verbreding van de bestaande rioolheffing in de vorm van een belasting in. Op zich kan het bestaande heffingsysteem voor de rioolheffing daarbij intact blijven. De enige wettelijke begrenzing is dat het gaat om het verhalen van kosten specifiek voor de drie genoemde watertaken. Dit kunnen ook twee afzonderlijke (bestemmings)heffingen worden voor de financiering van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:

- a. de inzameling, berging, transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- b. de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater, alsmede het treffen van maatregelen teneinde structurele gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

In dit Verbrede GRP voor de gemeente Tynaarlo wordt onder "riolering" verstaan het geheel aan voorzieningen voor de inzameling, verwerking en het transport van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater waarvan de bewoner zich van wenst te ontdoen. Concreet omvat de riolering dus objecten als perceel- en kolkaansluitingen, putten, riolen, randvoorzieningen, wadi's, drainageleidingen, afscheiders en gemalen.

2.2.9 Waterplan Tynaarlo

Op 28 november 2006 is het waterplan Tynaarlo door de gemeenteraad vastgesteld. In dit plan zijn de ambities vertaald in een visie op "het water" in de gemeente Tynaarlo. Vanuit deze visie zijn doelstellingen geformuleerd en is een pakket van maatregelen voorgesteld. Maatregelen voor de korte termijn (< 3 jaar) en voor een middellange termijn. Gestreefd is de te nemen maatregelen te integreren met andere maatregelen binnen de waterketen, het oppervlaktewatersysteem en de ruimtelijke inrichting. Voor meer informatie wordt verwezen naar het waterplan Tynaarlo.

Gelijktijdig met het opstellen van dit Verbreed GRP is het waterplan Tynaarlo van 2004 geactualiseerd. In deze actualisatie is gebruik gemaakt van de gehouden dialoog voor dit GRP en de resultaten van de gebiedsbijeenkomsten. De rapportage van de actualisering van het waterplan Tynaarlo zal afzonderlijk van de GRP plaats vinden.

Maatregelen voortvloeiend uit het geactualiseerde waterplan Tynaarlo zijn voor zover deze onder de noemer van de verbreding van de gemeentelijke watertaken vallen, in dit GRP opgenomen.

2.2.10 Dialoog Verbreed Rioleringsplan Tynaarlo

De dialoog over de gemeentelijke watertaken met diverse organisaties (stap 3 in het proces) was de laatste stap in de oriëntatie betreffende voor de gemeente Tynaarlo van belangzijnde wateraspecten. De rapportage van stappen 1 t/m 3, die als bijlage 3 bij dit rapport is gevoegd, gaat in op de inventarisatie, analyse en ordening van bestaand beleid en een dialoog betreffende de verbrede gemeentelijke watertaken. Onderstaand wordt beknopt ingegaan op de resultaten van de gevoerde dialoog.

Voor het maken van de analyse van het bestaand beleid is een overzicht gemaakt van alle relevante plannen en de daarin opgenomen maatregelen.

De analyse van de plannen is gekoppeld aan de gemeentelijke taakvelden op het gebied van water, n.l. oppervlaktewater, grondwater, hemelwater en afvalwater.

Analyse van de resultaten van de inventarisatie levert echter nog geen directe verbindingen op tussen de gemeentelijke taakvelden en binnen de diverse stadia tussen beleid en maatregelen. Door het ontbreken hiervan is een inhoudelijke ordening van beleidsdoelstellingen en maatregelen zowel binnen het taakveld als tussen de taakvelden nog niet mogelijk. Wel kan worden geconstateerd dat er een aantal aandachtspunten is, waarin een verstrengeling of overeenkomst tussen de 4 taakvelden ligt.

Op basis van de geïnventariseerde beleidsdoelstellingen en maatregelen uit de bestudeerde plannen zijn de volgende aandachtspunten benoemd. Deze aandachtspunten staan centraal in de dialoog met de beleidsmedewerkers van gemeente en waterschappen.

1. *Reduceren van de vuiluitwerp vanuit de riolering naar het oppervlaktewater*
Ten behoeve van de waterkwaliteit wordt er naar een reductie van de vuiluitwerp gestreefd.
2. *Vergroten inzicht samenhang riolering – zuivering – watersysteem*
De kennis van de systemen (watersysteem en riolering) is niet volledig. Bovendien is niet altijd bekend hoe de systemen onderling samenhangen en/of elkaar beïnvloeden.
3. *Samenhangend robuust watersysteem*
Teneinde minder kwetsbaar te zijn voor calamiteiten en om stagnant water te voorkomen wordt gestreefd naar een samenhangend en robuust watersysteem. Hierbij zal er geanticipeerd worden op klimaatsverandering door middel van de stedelijke wateropgave. Daarnaast zullen ecologische waarden van het watersysteem worden vergroot.
4. *Anticiperen op verantwoordelijkheden t.a.v. grondwater (overlast en onderlast)*
Door de wet verbrede watertaken veranderen de verantwoordelijkheden t.a.v. grondwater (overlast en onderlast). De gemeente zal daarom beleid moeten ontwikkelen t.a.v. het grondwater en de klachten afhandeling/registratie daaromtrent. Kennis van het grondwatersysteem is daarbij onontbeerlijk.

Deze 4 aandachtspunten hebben samen de input voor de te houden dialoog tussen gemeente, waterschappen en waterbedrijven gevormd. Het onderkennen en bepalen van de raakvlakken tussen de aandachtspunten en de taakvelden van de afzonderlijke organisaties is hierbij van belang. Een vervolgstap in het proces is de vertaling van deze raakvlakken naar de praktijksituatie als gevolg van autonome ontwikkelingen en specifiek naar concrete plannen binnen het grondgebied van de gemeente Tynaarlo.

Vanuit de verkenning en benoeming van de raakvlakken heeft een vertaalslag plaats gevonden naar de situatie in woonkernen Vries en Zuidlaren. Vervolgens heeft een vertaalslag naar de gehele gemeente Tynaarlo plaats gevonden met een doorvertaling van een pakket van onderzoek en maatregelen in het Verbreed GRP.

De doorvertaling naar een verbreed GRP is onder meer het zoeken naar een balans tussen wat we weten en hebben en de invulling van de gevolgen van WB21 eeuw, KRW en aanvullend daarop de landelijk geformuleerde visie t.a.v. de samenwerking in de waterketen.

Tevens zal er een evenwicht moeten worden gezocht in de behoefte van een visie op hoofdlijnen om de grote lijn vast te leggen. “Waar willen we naar toe”, anderzijds is er op projectniveau ruimte/flexibiliteit nodig om lokaal oplossingen en maatregelen te bepalen in het samenspel met alle betrokkenen.

Het goed in beeld krijgen van het functioneren van de afzonderlijke watersystemen alsmede ook de samenhang tussen de systemen is hierin een belangrijk gegeven. Het instrument van de wateropgave levert hierin een belangrijke bijdrage.

Centraal in de dialoog staat het afkoppelen van afvoerend oppervlak van gemengde rioolstelsels; geen schoon regenwater naar de rwzi.

Het formuleren van beleid incl. het vastleggen verantwoordelijkheden met een aanvullend inventarisatie/onderzoek t.a.v. de grondwaterproblematiek is nodig om de bewoners goed van dienst te kunnen zijn.

Vertaling van de aangegeven ambities, suggestie, ideeën uit de dialoog naar het Verbreed GRP Tynaarlo 2009 t/m 2013, geeft de volgende opsomming:

- Het vervaardigen van een waterbeheerkaart waarop watergangen in de woonkernen staan aangegeven, met vermelding van functie, afstromingsrichtingen en de koppeling van deze watergangen met watergangen van het waterschap;
- Het opnemen van de resultaten van de wateropgave incl. een vertaling naar maatregelen met investeringen, die uit de actualisering van het waterplan Tynaarlo naar voren komen. De wateropgave voor de kernen Zuidlaren en Eelde meer gedetailleerd uitwerken. In deze wateropgave rekening houden met klimaatverandering;
- Het opstellen van afkoppelplannen voor de diverse woonkernen;
- Het formuleren van het beleid t.a.v. de gemeentelijke taken voor de grondwaterproblematiek, met vastlegging van doelstellingen, functionele eisen en maatstaven;
- Een start maken in het opzetten van een meetnet voor het vastleggen van grondwaterstanden in het stedelijk gebied;
- De uitvoering van het initiatief tot het instellen van een waterloket;
- Het opnemen van de voorgestelde onderzoeken en maatregelen uit het geactualiseerde waterplan Tynaarlo; dit betreft alleen de maatregelen die toegerekend kunnen worden aan de Verbrede gemeentelijke watertaken en daarmee vallend onder de verbrede rioolheffing.
- In overleg met het waterschap Hunze en Aa's een onderzoek formuleren voor oplossingen voor de afvoer van het hemelwater van het gebied Zuid Es en voormalig kazerneterrein naar de oostelijk gelegen Leiding 2 en De Hunze of Oostermoersche Vaart.

2.2.11 Bouwverordening

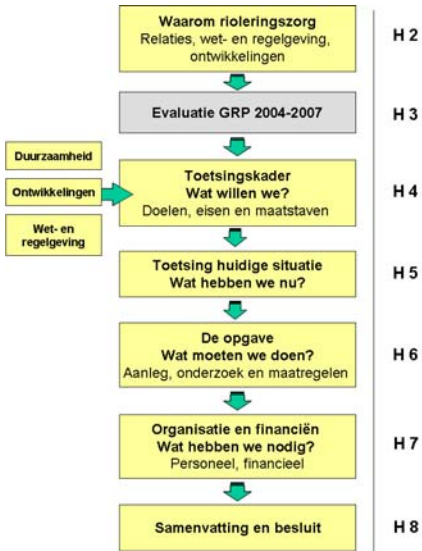
In de gemeentelijke bouwverordening worden eisen tot aansluiting aan de openbare riolering gegeven. Kort gezegd komt het erop neer, dat als er riolering op minder dan 40 meter van bouwwerken aanwezig is, aansluiting op riolering verplicht wordt gesteld.

2.3 Overleg met andere overheden

In artikel 4.23 van de Wet milieubeheer is aangegeven dat verschillende instanties bij de voorbereiding van het gemeentelijke rioleringsplan moeten worden betrokken. Het conceptplan is aan hen toegezonden. Het waterschap Noorderzijlvest heeft aangegeven met het definitief concept te kunnen instemmen. De definitieve reacties worden bij de raadsstukken gevoegd. De reacties (worden) zijn in de bijlage 3 opgenomen.

3 Evaluatie Gemeentelijk Rioleringsplan 2004 t/m 2007

Voorafgaand aan het opstellen van het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan, is het goed terug te kijken naar het “oude plan”. Het bepaalt mede de vertrekpositie voor het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan.

3.1 Evaluatie

Het gemeentelijk rioleringsplan 2004-2007 is geëvalueerd vanuit de volgende invalshoeken:

1. de rol van het gemeentelijk rioleringsplan
2. de vormgeving
3. de totstandkomingsprocedure en
4. het resultaat.

Samenvattend wordt het volgende geconcludeerd:

Het gemeentelijke rioleringsplan 2004- 2007 is in januari 2004 vastgesteld. Het heeft een duidelijke rol vervuld:

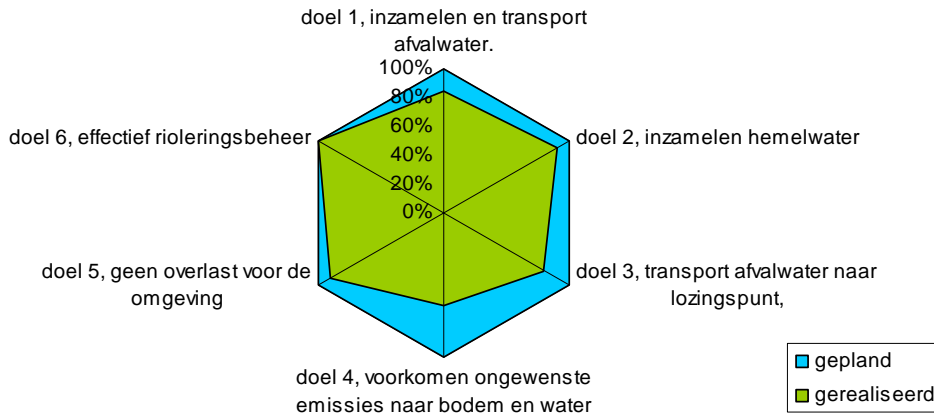
- er is een beleidsmatig kader voor de rioleringszorg;
- er zijn structureel middelen ter beschikking gesteld.

De procedures voor de totstandkoming zijn goed gevolgd. Overleg met de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's heeft zowel bij de totstandkoming van het GRP als bij de uitwerking van de rioleringsplannen plaats gevonden.

Het waterschap blijft de belangrijkste externe waterpartner door de toenemende aandacht voor optimalisatie van de afvalwaterketen riolering- afvalwaterzuivering en de relatie met het oppervlaktewater (Kaderrichtlijn Water).

Betreffende de vormgeving en leesbaarheid van het GRP 2004-2007 zijn geen opmerkingen geplaatst.

In figuur 3.1 zijn de resultaten per 1-1-2007 samengevat (wat hebben we gerealiseerd van wat we ons hadden voorgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan 2004 -2007).

Figuur 3.1: Evaluatie activiteiten gemeentelijk rioleringsplan 2004-2007

Doel 6 (Planmatig Beheer), 5 (Beperken overlast en calamiteiten), 4 (Bodem- en grondwatervervuiling uitsluiten) en 2 (inzameling hemelwater):

- De basisrioleringsplannen van alle woonkernen zijn aan het eind van de planperiode actueel; in 2007 is het basisrioleringsplan Eelde geactualiseerd;
- Het onderzoek betreffende de waterbodems achter 26 overstorten is in 2007 uitgevoerd; uit het onderzoek kwam naar voren dat bij 1 overstort de kwalificatie klasse 4 naar boven kwam. De overige locaties kennen een klasse 2 voor de waterbodem.
- De geplande jaarlijkse en aanvullende reiniging en inspectie van het vrijvervalrioolstelsel t.b.v. de vervangingsplanning is uitgevoerd;
- Het geautomatiseerd gegevensbeheer is actueel tot het jaar 2007;
- Met het opstellen van afkoppelplannen is in 2007 een start gemaakt;
- Het reguliere onderhoud van de riolering en overige onderdelen (rioolgemalen, etc) heeft conform de planning plaats gevonden;
- Vervanging vrijvervalriolen is niet conform planning en op de geplande locaties uitgevoerd, omdat eerst een inspectie van de riolering gewenst was. (o.a. ook benodigd voor de deelname aan benchmark Riolering) en een te kleine personele bezetting van de afdeling. In totaal is ca. 8,0 km riolering bestaande riolering vervangen door de aanleg van een gescheiden rioolstelsel; van deze riolering is ca. 3,2 km extra t.o.v. de planning aangelegd. Een gedeelte riolering (totaal ca. 1000 m) in Vries en Zuidlaren, die wel op de planning voor vervanging staan, is nog niet vervangen.
- De wateroverlastproblematiek in Yde met de aanleg van rwa-riolering opgelost; op deze riolering is het afkoppelde afvoerend oppervlak (ca. 3,5 ha) aangesloten.
- Medio 2007 heeft een eerste inventarisatie onder de inwoners plaats gevonden naar grondwateroverlast;
- De aanleg van de riolering voor percelen in het buitengebied is in 2004 nagenoeg afgerond; de percelen aan de Badweg en de aansluiting van de woonboten op een rioleringsysteem heeft niet plaatsgevonden.

Doel 4: Emissiereductie uit overstorten

De voorgestelde maatregelen in het kader van de basisinspanning en waterkwaliteitspoor zijn behoudens de maatregelen in de woonkern Eelde en Westlaren (planning 2006) uitgevoerd. Voor het rioolstelsel Eelde was het noodzakelijk een herberekening uit te voeren. De maatregelen in de woonkern Eelde worden in de nieuwe planperiode gerealiseerd. Voor het gebied Westlaren wordt gekeken naar toepassing van een alternatief in de vorm van afkoppelen van afvoerend oppervlak. In Zuidlaarderveen is gekozen voor het alternatief van afkoppelen i.p.v. de aanleg van een randvoorziening

Het afkoppelen van afvoerend oppervlak van de gemengde riolering heeft in combinatie met vervanging en verbeteringsmaatregelen aan riolering plaats gevonden (Yde, Westerstraat in Vries, Berkenlaan, Sporthal en omgeving C1000 in Zuidlaren)

Globaal kan worden gesteld dat medio 2007 voor 80% van het grondgebied van gemeente Tynaarlo een reductie is bereikt van 75% en voor 20% een reductie van 50%. Daarmee komt de totale reductie op ongeveer 70%.

Doel 1: Beperken vervuiling van oppervlaktewater en bodem door vrije lozingen.

Gepland stond de sanering van het afvalwater van 83 percelen in het buitengebied. In de planperiode is de zorgplicht voor 66 percelen op de gemeentelijke riolering gerealiseerd. De resterende percelen betreffen 8 zomerhuisjes aan de Badweg, 7 (inmiddels nog 5) woonboten in de Groeve en 2 woonboten in Zuidlaren.

Zichtbaar is dat de gemeente goed bezig is: de basisinspanning en maatregelen in het kader van het waterkwaliteitsspoor zijn nagenoeg uitgevoerd. Lozingen van afvalwater op oppervlaktewater of in de bodem in het buitengebied vinden nauwelijks nog plaats.

Er is inzicht in de toestand en het functioneren van de riolering door aanvullende inspecties en monitoring van overstorten en gemalen. Dat heeft geleid tot een betere planning van maatregelen aan de gemeentelijke riolering met al zijn onderdelen..

Personele- en financiële middelen

In het vorige GRP is aangegeven dat voor het behalen van de gestelde doelen een extra inzet van 0,8 fte is ingevoerd en dat dit tevens zou gelden voor de afgelopen planperiode. Deze invulling heeft conform de verwachting ook plaats gevonden.

Gelet op de invulling van de verbrede watertaken vertaald deze inzet van 0,8 fte zich van extra naar een structurele invulling.

Op grond van het GRP 2004-2007 is door de gemeenteraad besloten een trendmatige verhoging van het tarief in zetten in het jaar 2004 met 2,33% en €21,- in 2005 t/m 2007. Dit resulteert in een tarief van €239,16 in 2007. Deze voorgestelde verhoging is vanwege aanbestedingsvoorwaarden, subsidies en het doorschuiven van de vervanging van de riolering niet doorgevoerd. In het jaar 2007 bedroeg de rioolheffing €191,-. Voor 2008 bedraagt de rioolheffing €195,00 per eenheid. Door de aanbestedingsvoordelen, uitstel van vervangingen e.d. bedroeg de egalisatievoorziening op 1 januari 2007 ca. €1,6 miljoen i.p.v. het geprognosticeerde bedrag van ca. – €1,4 miljoen.

3.2 Aandachtspunten GRP 2009 t/m 2013

De evaluatie van het GRP 2004 t/m 2007 heeft de volgende aandachtspunten voor het nieuwe verbrede GRP opgeleverd.

- Boven de jaarlijkse inspecties het uitvoeren van aanvullende inspecties van de vrijverval riolering voor het verkrijgen van totaal inzicht in de kwaliteit van het gehele rioolstelsel. Het voorstel is binnen 10 jaar de riolering te hebben geïnspecteerd;
- Het uitvoeren van een onderzoek naar foutieve (regenwater)aansluitingen;
- Het opstellen van afkoppelplannen;
- Sanering van waterbodems achter de overstorten in o.a. Zeijen en t.p.v. de Eelder Schipsloot;
- Onderzoek naar grondwateroverlast;
- Instellen van een waterloket voor bewoners;
- Uitvoering van maatregelen in Eelde in het kader van basisinspanning en waterkwaliteitsspoor en overige vervangingsmaatregelen aan de riolering;
- Het bijhouden van het geautomatiseerde gegevensbestand riolering;
- Het bepalen van de stedelijke wateropgave voor de woonkernen Zuidlaren, Vries en Eelde;
- Een start maken in het verkrijgen van inzicht in een kostenverdeling voor de afvoer van het stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater;

- Maatregelen voortvloeiend uit de gevoerde dialoog en het geactualiseerde waterplan Tynaarlo (2008);
- Vervanging van de vrijval riolering op basis van inspectie (o.a Eelderwolde).

4 Toetsingskader: wat willen we

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is het toetsingskader voor de gemeentelijke watertaken gegeven. Wat willen we nu met de riolering? Daarvoor zijn de doelen van de gemeentelijke watertaken benoemd en zijn er eisen en maatstaven aan gekoppeld

Zoals in het verleden wordt ook nu riolering aangelegd om:

- **de volksgezondheid te beschermen:** de aanleg en het beheer van riolering zorgt ervoor dat verontreinigd afvalwater uit de directe leefomgeving wordt verwijderd;
- **de kwaliteit van de leefomgeving op peil te houden:** de riolering (met de andere “regenwatervoorzieningen”) zorgt voor het tegengaan van overlast door neerslag in de bebouwde omgeving door naast het afvalwater van huishoudens en bedrijven ook het overtollige regenwater van daken, pleinen, wegen e.d. in te zamelen en af te voeren;
- **de bodem, het grond- en oppervlaktewater te beschermen:** door de aanleg van riolering of individuele afvalwaterbehandelingsystemen wordt de directe ongezuiverde lozing van afvalwater op bodem of oppervlaktewater voorkomen.

Vanuit deze algemene doelen zijn doelen voor de gemeentelijke riolering(szorg) afgeleid waarmee een duidelijk toetsingskader wordt gecreëerd. Wanneer in de volgende hoofdstukken wordt gesproken over de riolering wordt daarmee bedoeld het geheel aan gemeentelijke voorzieningen voor het stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

4.2 Doelen

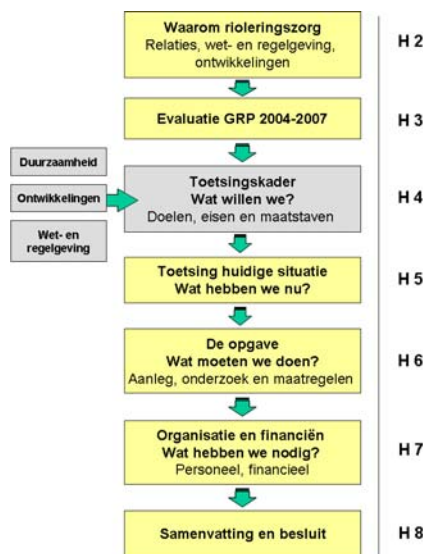
De zorg voor de gemeentelijke watertaken dient de volgende doelen:

Doelen gemeentelijke watertaken:

- 1. inzameling van het binnen het gemeentelijk gebied geproduceerde stedelijk afvalwater;**
- 2. inzameling en verwerking van het hemelwater dat niet mag of kan worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding;**
- 3. beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming in het openbaar gebied**
- 4. transport van het ingezamelde stedelijk afvalwater naar een geschikt lozingspunt;**

waarbij:

- **ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater worden voorkomen (doel 5); en**
- **geen overlast voor de omgeving wordt veroorzaakt (in de breedste zin van het woord), doel 6.**

Korte toelichting bij de doelen:

Van belang is dat de definitie van stedelijk afvalwater ten opzichte van voorheen beter is omschreven. In de huidige situatie is er duidelijk onderscheid tussen het stedelijk afvalwater en het hemelwater.

Stedelijk afvalwater omvat huishoudelijk water of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater. Hemelwater wordt, zolang het niet in aanraking komt met ander afvalwater of verontreinigingen, niet meer beschouwd als afvalwater.

Om het stedelijke afvalwater te kunnen inzamelen en transporteren, moeten de *buisen, putten*, etc. in goede staat zijn. Tijdige vervanging is daarbij noodzakelijk.

De doelen “inzameling van het binnen gemeentelijk gebied geproduceerde stedelijk afvalwater” en “doelmatige inzameling en verwerking van het hemelwater dat niet mag of kan worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding” hebben betrekking op de wettelijke verplichting om stedelijk afvalwater in te zamelen.

Om het (afval)water te kunnen inzamelen en transporteren, moeten de *buisen, putten*, etc. in goede staat zijn. Tijdige vervanging is daarbij noodzaak.

Vanwege de huidige ontwikkelingen wordt hemelwater apart genoemd. Bij gemengde rioolstelsels wordt de neerslag die valt op daken en wegen vermengd met afvalwater van huishoudens en bedrijven getransporteerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Het transporteren en zuiveren van relatief ‘schoon’ regenwater is geen duurzame oplossing. Een groot deel van het ‘schone’ regenwater verdwijnt nu in de riolering. Hierdoor wordt de waterzuivering onnodig belast en onnodig energie verbruikt. Dit water zou bijvoorbeeld kunnen worden gebruikt als aanvulling voor het stedelijke oppervlaktewater of grondwater. Bewuste keuzen in het omgaan met regenwater zijn dus noodzakelijk.

Duurzaamheid

Anno 2005 is “Duurzaamheid” een kernbegrip in het denken geworden.

Duurzaamheid is veelomvattend.

Een duurzame gemeente kan worden omschreven als “Een gemeente waar personen, huishoudens en bedrijven zich kunnen ontplooiën, zonder afwenteling op andere mensen, regio’s of generaties”.

De zorgplicht voor hemelwater houdt in dat de gemeente in eerste instantie zorg dient te dragen voor een doelmatige inzameling van het afvloeiende hemelwater, voor zover van degene die zich daarvan ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, redelijkerwijs niet kan worden geveerd het afvloeiende hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen. Nadat het hemelwater is ingezameld kan het worden verwerkt. Onder het verwerken van het hemelwater kunnen in ieder geval de volgende maatregelen worden begrepen:

- de berging van hemelwater;
- het transport van hemelwater;
- de nuttige toepassing van hemelwater;
- het, al dan niet na zuivering, terugbrengen van hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater.

Naast de zorg voor het afvloeiende hemelwater van particuliere terreinen heeft dit natuurlijk ook betrekking op het hemelwater dat van openbaar terrein afstroomt.

Op basis van dit doel wordt de keuze gemaakt of het regenwater wordt gescheiden als een aparte stroom of, vermengd met afvalwater, af te voeren richting de zuivering. Het scheiden van hemelwater is daardoor geen doel op zich maar een bewuste keuze, omdat dit niet overal binnen een redelijke termijn en acceptabele kosten haalbaar is (doelmatigheidsbeginsel).

Voor het afkoppelen wordt aansluiting gezocht bij het reguliere beleid van de beide waterschappen.

Het derde doel **“een oplossing zoeken voor structurele nadelige gevolgen voor de gebruiksfuncties binnen het gemeentelijke gebied als gevolg van de aanwezige grondwaterstand”**(3) is een nieuw doel dat specifiek gericht is op het grondwater. Dit doel vormt de invulling van de

zorgplicht voor het grondwater. Grondwater speelt ten slotte een belangrijke rol binnen de stedelijke openbare ruimte.

De ruime omschrijving van dit doel is noodzakelijk omdat de oorzaken en oplossingen van grondwaterproblemen liggen op het grensvlak van stedelijk waterbeheer en ruimtelijke ordening. Op eigen terrein heeft de burger nadrukkelijk zelf een verantwoordelijkheid om het grondwaterprobleem op te lossen en te voorkomen.

Het doel “transport van het ingezamelde water naar een geschikt lozingspunt heeft betrekking op het transport van het afvalwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie of regenwater naar de regenwateruitlaten. Hiervoor moeten de riolen groot genoeg zijn en moet het water door de riolen onder vrij verval naar het gemaal of uitlaat binnen een bepaalde tijd kunnen afstromen. De gemalen moeten voldoende capaciteit hebben om het afvalwater te kunnen verpompen en bedrijfszeker zijn.

Om **ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater te voorkomen** worden onder andere door het Waterschap eisen gesteld. Het betreft de eisen aan de vuiluitwerp uit de riolering naar oppervlaktewater en lekkage naar bodem en grondwater.

“Geen overlast voor de omgeving (in de breedste zin van het woord)” heeft betrekking op wateroverlast tijdens regen. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen, moet de riolering voldoende afvoercapaciteit hebben. Dit doel heeft ook betrekking op overlast door het uitvallen van gemalen, stank, instortingen van slechte riolen met mogelijke wegverzakkingen, overlast voor burgers en bedrijven door werkzaamheden aan de riolering. Tot slot betreft het hier ook de overlast t.a.v. het grondwater.

4.3 Functionele eisen en maatstaven

Om te kunnen toetsen of de doelen worden gehaald, zijn functionele eisen en bijbehorende maatstaven opgesteld. In hoofdstuk vijf vindt de toetsing aan deze maatstaven plaats.

Meetmethoden

Om de huidige situatie te toetsen aan de maatstaven, kunnen in sommige gevallen meerdere meetmethoden worden gehanteerd. Hierbij is er onderscheid tussen het theoretische en praktische methoden.

Het is van belang de bij de toetsing gebruikte meetmethode vast te leggen om een eenduidige en reproduceerbare toetsing te krijgen. In de module ‘Doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden’ van de Leidraad Riolering is voor een aantal maatstaven een mogelijke meetmethode aangegeven.

tabel A Functionele eisen en maatstaven

doel	Functionele eisen	Maatstaven
1	<p>a alle percelen op het gemeentelijk gebied waar afvalwater vrijkomt, moeten van een rioleringsaansluiting zijn voorzien, uitgezonderd bij specifieke situaties waar lokale behandeling doelmatiger is</p> <p>b er dienen geen ongewenste lozings op de riolering plaats te vinden</p> <p>c riolen en andere objecten dienen in hoge mate waterdicht te zijn, zodanig dat de hoeveelheid intredend grondwater (lekwater) beperkt blijft</p> <p>d de objecten moeten in goede staat zijn</p>	<p>a alle percelen binnen bebouwde kom moeten aangesloten zijn op riolering en, buiten de bebouwde kom aansluiten op riolering of alternatief conform het ontheffingenbeleid van de provincie</p> <p>b geen overtredingen van de Lozingsvoorwaarden conform de Wet milieubeheer en geen foutieve aansluitingen</p> <p>c ingrijpmaatstaven voor lekkage, inhangende rubbering, verplaatsingen, beschadiging, wortelingsgroei (conform Nederlandse Norm 3398) mogen niet voorkomen</p> <p>d ingrijpmaatstaven voor waterdichtheid en stabiliteit (conform Nederlandse Norm 3398) mogen niet voorkomen</p>
2	<p>a alle percelen binnen het gemeentelijke grondgebied waar hemelwater vrijkomt wat niet direct op het eigen terrein of in de directe omgeving kan worden verwerkt, moeten zijn voorzien van een aansluiting op de riolering.</p> <p>b de objecten, waaronder de infiltratievoorzieningen moeten in goede staat zijn.</p> <p>c de instroming in riolen via de kolken dient ongehinderd plaats te vinden.</p>	<p>a Schoon regenwater eerst direct afvoeren, is dat niet mogelijk dan gescheiden aanbieden aan riolering. Schoon regenwater niet transporteren naar zuivering.</p> <p>b ingrijpmaatstaven voor waterdichtheid en stabiliteit (conform Nederlandse Norm 3398) mogen niet voorkomen</p> <p>c plasvorming bij kolken dient beperkt te zijn;</p>
3	<p>a de grondwaterstand leidt niet tot structureel over- of onderlast</p>	<p>a de standaard ontwateringseisen voor bestaande en nieuwe bebouwing zijn structureel gewaarborgd.</p>
4	<p>a de afvoer capaciteit moet voldoende zijn om bij droog weer het aanbod van afvalwater te verwerken</p> <p>b het afvalwater dient zonder overmatige aanrotting de zuivering te bereiken</p> <p>c de afstroming dient gewaarborgd te zijn</p>	<p>a optimaal stelselontwerp, volgens landelijke normen, met aandacht voor duurzaamheid</p> <p>b minder dan 25% verloren berging</p> <p>c ingrijpmaatstaven voor afstroming (conform Nederlandse Norm 3398) mogen niet voorkomen</p>
5	<p>a de vervuilingstoestand van de riolering dient acceptabel te zijn</p> <p>b de vuiluitworp door overstortingen op oppervlaktewater dient beperkt te zijn.</p> <p>c de vuiluitworp door regenwaterlozings op oppervlaktewater dient beperkt te zijn.</p> <p>d riolen en andere objecten dienen in hoge mate waterdicht te zijn, zodanig dat de hoeveelheid uittredend rioolwater beperkt blijft</p>	<p>a ingrijpmaatstaven voor afstroming (conform Nederlandse Norm 3398) mogen niet voorkomen</p> <p>b 1. de vuiluitworp mag de doelstelling voor de oppervlaktewaterkwaliteit niet in gevaar brengen (eis waterbeheerder) 2. de vuiluitworp moet voldoen aan de zogenaamde basisinspanning</p> <p>c 1. de vuiluitworp mag de doelstelling voor de oppervlaktewaterkwaliteit niet in gevaar brengen (eis waterbeheerder) 2. de vuiluitworp moet voldoen aan de zogenaamde basisinspanning</p> <p>d ingrijpmaatstaven voor lekkage, inhangende rubbering, verplaatsingen, beschadiging, wortelingsgroei (conform Nederlandse Norm 3398) mogen niet voorkomen</p>

doel	Functionele eisen	Maatstaven
6	a de afvoercapaciteit van de riolering moet toereikend zijn om het aanbod van afvalwater bij hevige neerslag te kunnen verwerken, uitgezonderd in bepaalde buitengewone omstandigheden	a gemiddeld maximaal éénmaal per twee jaar water op straat (theoretisch, bui 7 of 8), aangevuld met 10% extra in verband met klimaatverandering
	b de bedrijfszekerheid van gemalen en andere objecten dient gewaarborgd te zijn.	b Zo min mogelijk storingsen, gemalen moeten van een automatische storingsmelding zijn voorzien;
	c de stabiliteit van de riolen dient gewaarborgd te zijn	c ingrijpmaatstaven voor stabiliteit (conform Nederlandse Norm 3398) mogen niet voorkomen
	d de riolering dient zodanig te worden ont- en belucht te zijn dat overlast door stank wordt voorkomen	d geen klachten over overlast door stank op straat
	e overlast tijdens werkzaamheden aan de riolering dient beperkt te zijn	e 1. er moet afstemming zijn met werkzaamheden van andere diensten en nutsbedrijven, 2. bereikbaarheid percelen zoveel mogelijk handhaven

4.4 Voorwaarden voor effectief beheer

De rioleringsbeheerder moet een aantal voorwaarden scheppen om een doelmatige inzameling en transport te kunnen realiseren. Wanneer niet aan die voorwaarden wordt voldaan, is een effectieve besturing niet mogelijk en kan de doelmatigheid van de inzameling en het transport niet worden gewaarborgd. Hier ligt ook de relatie met de eis uit de Wet Milieubeheer (artikel 4.22) dat bekend moet zijn wat er aan rioleringsvoorzieningen aanwezig is en in welke staat zij verkeren.

tabel B Voorwaarden voor effectief beheer

Voorwaarden	Maatstaf
1. Er dient inzicht te bestaan in de toestand en het functioneren van de riolering.	(a) Gedetailleerde gegevensbestanden en kaartinformatie (b) Eenmaal in de 10- 15 jaar inspectie van de leidingen gekoppeld aan reiniging (c) verwerking revisiegegevens binnen 6 maanden (d) minimaal eenmaal in de twee planperioden herberekenen
2. Het rioleringsbeheer dient zo goed mogelijk te worden afgestemd op andere gemeentelijke taken	a) in operationele programma's samenhang aangeven
3. De gebruikers van de riolering dienen bekend te zijn en ongewenste lozingen dienen te worden voorkomen.	a) naleving en actueel houden vergunningen (Wet verontreiniging oppervlaktewater- en aansluitvergunningen) b) actueel "gebruikersbestand" c) geen illegale of foutieve aansluitingen
4. Inzicht in kosten op langere termijn	a) Doorrekening kosten rioleringszorg over een periode van 60 jaar t.b.v. beeld van kosten op lange termijn
5. Maatregelen tegen laagst maatschappelijke kosten	a) Zoeken bij maatregelen naar optimum tussen riolering, zuivering, wegen en overige openbare infrastructuur
6. De personele bezetting dient voldoende te zijn om de overige doelen te kunnen realiseren	a) Bezetting management, operationele dienst en ondersteuning volgens Leidraad Riolering, module D2000

5 Toetsing huidige situatie: wat hebben we nu

5.1 Inleiding

Wat hebben we nu aan riolering en hoever zijn we van de doelen af? In dit hoofdstuk vindt de toetsing van de huidige situatie plaats. Deze toetsing is het uitgangspunt voor het bepalen van de benodigde maatregelen (hoofdstuk 6). De huidige situatie is bepaald op basis van:

- het gemeentelijk rioleringsplan 2004-2007 en de op grond daarvan uitgevoerde onderzoeken, aangevuld met onderzoeken buiten dit GRP (o.a. inventarisatie wateroverlast);
- beschikbare informatie over het functioneren van de riolering;
- de in het rioleringsbeheersysteem opgenomen gegevens van riolen, putten en inspecties.

Per paragraaf zal het bijbehorende doel en/of de functionele eisen worden genoemd.

5.2 Aanleg

5.2.1 Nog niet op de riolering aangesloten bestaande bebouwing

Bijbehorende doelen: Inzameling en transport van afvalwater, doel 1, 2 en 3.

Het beleid is gericht op het voorkomen van ongezuiverde lozingen van afvalwater in de bodem of op het oppervlaktewater. In gemeente Tynaarlo is per 1-1-2007 alle bebouwing aangesloten op riolering of op een IBA, of zijn in staat om aan te sluiten.

Voor de zomerhuisjes aan de Oude Badweg en de woonboten in de Groeve en Zuidlaren is een specifiek beleid vastgesteld. De 8 zomerhuisjes worden door het Meerschapp geamoveerd. De woonboten in Zuidlaren verdwijnen in 2010 en de 5 resterende woonboten in de Groeve worden verplaatst en krijgen een aansluiting op de riolering.

Bij de start van dit nieuwe GRP zijn 15 percelen nog niet op de gemeentelijke riolering aangesloten. Het aansluitpercentage van op de riolering aangesloten percelen bedraagt daardoor ca.99,9%. Na het nemen van de voorgestelde maatregelen is het aansluitpercentage 100%

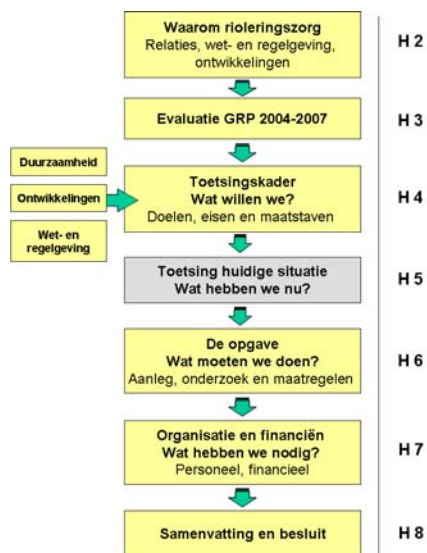
Conclusie: De gemeente voldoet per 1 januari 2007 nagenoeg aan de eis voor inzameling van afvalwater. Per 1 januari 2010 wordt aan de eis voldaan (1a).

5.2.2 Aanleg van riolering bij nieuwbouw

Bijbehorende doelen: Inzameling en transport van stedelijk afvalwater (doelen 1 en 5) en doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater (doel 2)

In de afgelopen planperiode heeft op een aantal plaatsen nieuwbouw in bestemmingsplannen (Ter Borch) en in bestaand stedelijk gebied (inbreidingen) plaats gevonden. Conform het geformuleerde beleid uit het GRP 2004-2007 is voor deze gebieden ingestoken op aandacht voor "water" en het beginsel van een duurzame aanpak.

Per nieuwbouw-/inbreidingslocatie is de afgelopen jaren bepaald hoe met het afval- en regenwater moet worden omgegaan. Hierbij is rekening gehouden met de stand van de techniek van dat moment en de relatie met de omliggende rioolstelsels, waarbij het scheiden van afval- en regenwater telkens is nagestreefd.

In de bouwverordening is eenduidig vastgelegd dat bij nieuwe bouwwerken regen- en afvalwater altijd gescheiden aangeboden moeten worden. Per nieuwbouwlocatie wordt door de gemeente een advies gegeven voor de aanleg van de regenwater- en huishoudelijk(bedrijfs)afvalwater afvoeren op particulier terrein.

Gelet op het feit dat de nieuwe inzamelsystemen relatief gecompliceerd kunnen zijn, is controle en handhaving van de aansluitingen een belangrijk instrument om fouten te voorkomen en een goede werking van de rioleringsystemen te waarborgen.

In het vorige GRP is uitgegaan van een toename van het aantal woningen tot het jaar 2010 van 1785 woningen en ca. 24 ha bedrijventerrein (De Groeve en Vriezerbrug)
Van dit aantal woningen zijn tot 1 januari 2008 ca. 15 stuks gerealiseerd. Van het bedrijventerrein De Groeve is ca. 4 ha aangelegd; het bedrijventerrein Vriezerbrug ca. 16 ha groot, is voltooid.

Voor de komende periode tot 2020 is de nieuwbouw van 2.906 woningen voorzien. Deze nieuwbouw vindt plaats in:

- Vries: 615 woningen
- Eelderwolde: 1250 woningen
- Eelde 416 woningen
- Zuidlaren: 330 woningen
- Kleine kernen 140 woningen
- IAB 155 woningen (integrale accommodaties)

Toekomstige aanleg van bedrijventerreinen is voorzien nabij het vliegveld in Eelde, indien de baanverlenging doorgaat.

Voor de belasting van de rwzi met afvalwater en het oppervlaktewater met regenwater afkomstig van het afvoerend verhard oppervlak van deze woningen geeft dit tot 2020 de volgende hoeveelheden:

Uitgaande van een woningbezetting van gemiddeld 2,5 bewoners geeft dit een hoeveelheid i.e. van $2906 * 2,5 = 7265$ i.e. of ca. 87 m³/h aan huishoudelijk afvalwater. Het afvoerend oppervlak zal als gevolg van deze nieuwbouw, uitgaande van ca. 180 m² per woning, tot het jaar 2020 toenemen met ca. 52 ha.

Gelet op de onzekerheden t.a.v. de realisatie van het bedrijventerrein nabij het vliegveld Eelde is geen prognose gedaan voor de toename van de hoeveelheid afvalwater en het afvoerend oppervlak van dit bedrijventerrein.

Conclusie: de gemeente voldoet bij de realisatie van nieuwbouw aan het ingezette beleid t.a.v. duurzame ontwikkelingen in het omgaan met het aspect water.

5.3 Overzicht voorzieningen

5.3.1 Afvoer en behandeling van stedelijk afvalwater en hemelwater

Bijbehorend doelen: inzameling en transport van afvalwater en hemelwater, doelen 1 en 2 en 3.

Het afvalwater van de gemeente Tynaarlo wordt getransporteerd naar de rioolzuiveringinrichtingen Eelde, Assen en Foxhol (voorheen de rwzi Zuidlaren), behalve het afvalwater dat lokaal in Individuele Behandelingsinstallaties (IBA) wordt gezuiverd. Het transport naar deze rwzi's, die in beheer zijn bij het waterschap Hunze en Aa's, vindt plaats met behulp van gemeentelijke rioolgemalen en rioolgemalen van de waterschappen.

Waar mogelijk wordt afvloeiend hemelwater gescheiden van vuilwater en geïnfiltreerd of via de rwa- riolering naar oppervlaktewater afgevoerd.

In een aantal gebieden binnen de woonkernen zijn gemeentelijke drainagevoorzieningen aangelegd ter voorkoming van grondwateroverlast.

5.3.2 Overzicht voorzieningen

Voorwaarde voor effectief beheer

Actuele gegevens zijn voor adequaat beheer erg belangrijk. De gegevens van de vrijvervalriolering met rioolgemalen en overstorten zijn opgenomen in een rioleringsbeheersysteem. De gegevens betreffende de drukrioleringssystemen (pompunits en drukleidingen) en IBA-systemen zijn opgenomen in het rioleringsbeheersysteem. Het gegevensbestand is medio 2007 grotendeels op orde. Een aantal (revisie)gegevens betreffende maatregelen in kader van vervanging en nieuwbouw ontbreekt nog en moet worden aangevuld. Revisiegegevens ouder dan zes maanden zijn in de bestanden verwerkt. De gegevens van de inspectie van de vrijverval riolering (ca, 18 km) ontbreekt nog in het beheersysteem. Het actueel houden van het gegevensbestand is een voortdurend proces in het beheer van de riolering.

De revisiegegevens van de drainage zijn verwerkt op situatietekeningen, echter nog niet digitaal vastgelegd in een beheersysteem.

De riolering heeft de volgende kenmerken:

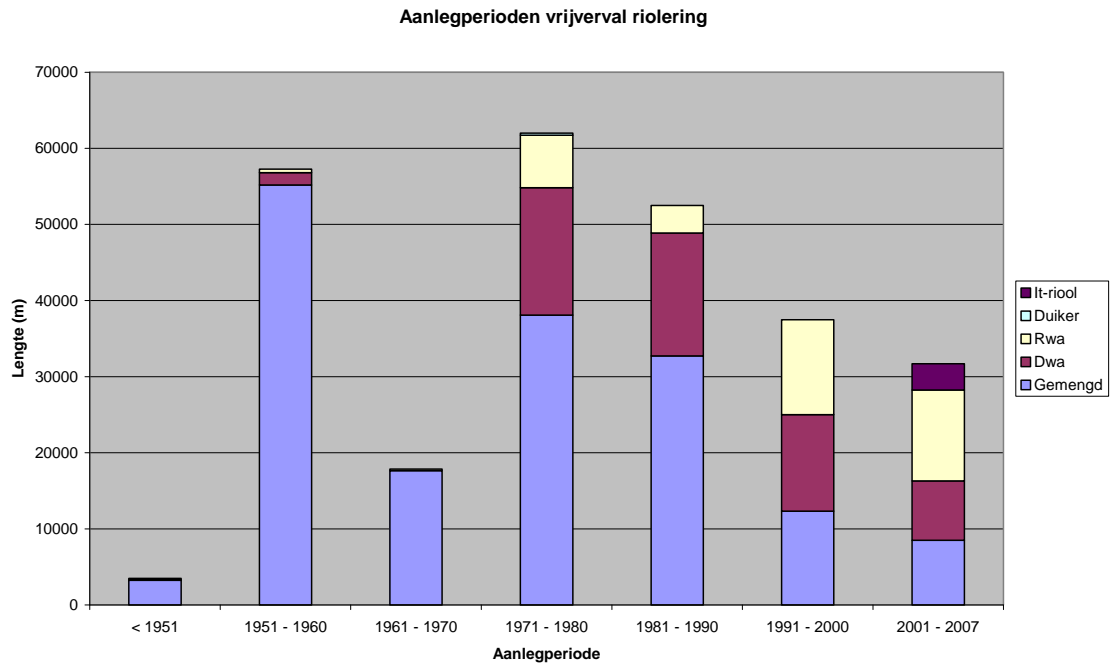
- Er is ca. 404 km riolering aanwezig, die als volgt is onder te verdelen:

<i>Vrijvervalstroom:</i>	(verbeterd)gemengd riolering:	165 km;
	gescheiden riolering - dwa:	57 km;
	gescheiden riolering - rwa	37 km;
	IT-riool + duikers:	4 km;
	subtotaal vrijverval:	263 km;
<i>Mechanische riolering:</i>	drukleiding:	120 km;
	vrijvervalleiding:	14 km;
	persleidingen:	7 km;
totaal riolering:		404 km.

- er zijn 44 overstorten van gemengde rioolstelsels; achter 8 overstorten is randvoorziening in de vorm van o.a. een bergbezinkvoorziening gerealiseerd; daarnaast zijn er 10 regenwateruitlaten;
- het aantal straat- en trottoirkolken bedraagt circa 14.000 stuks;
- er zijn 59 gemeentelijke rioolgemalen (dit zijn de grotere gemalen incl. de pompinstallaties in de bergbezinkvoorzieningen);
- tot de mechanische riolering behoren naast de druk- en inzamelleidingen in totaal 379 pompunits (dit zijn de kleine gemalen);
- het aantal Individuele Behandelingsinstallaties (IBA-systeem) bedraagt 7;
- de oudste vrijvervalriolen dateren van voor 1950, circa 60% van de lengte riolering is aangelegd na 1970;
- in totaal zijn er per 1 januari 2007 circa 13.770 woningen en bedrijven op de riolering aangesloten.

Bijlage 4 is een situatietekening van de gemeente Tynaarlo met daarop de locaties van de overstorten incl. randvoorzieningen en gemeentelijke rioolgemalen met persleidingen weergegeven

In figuur 5.1 is de leeftijdsopbouw van de vrijvervalriolering en type riool grafisch weergegeven (situatie medio eind 2007)

Figuur 5.1 leeftijdsopbouw naar type riolering vrijvalriolering

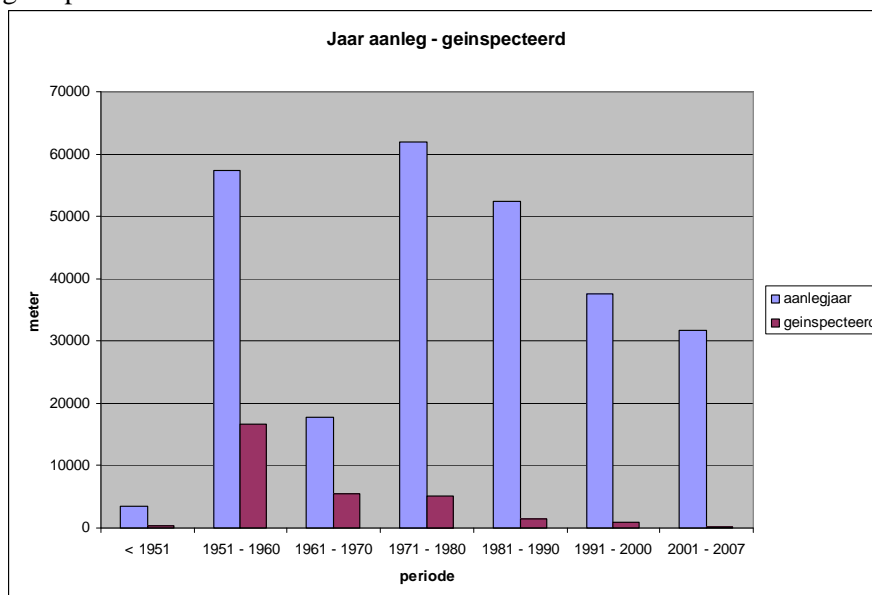
Conclusie: de gegevens van de riolering zijn opgeslagen in het gemeentelijke beheersysteem Riolering en zijn actueel tot medio 2007. De gegevens van de drainage is niet in het beheersysteem vastgelegd. Deze gegevens staan nog op analoge tekeningen. Aan de maatstaf van beschikbaarheid en toegankelijkheid van de gegevens wordt goed voldaan.

5.3.3 Toestand van de objecten

Dit heeft betrekking op alle vijf doelen

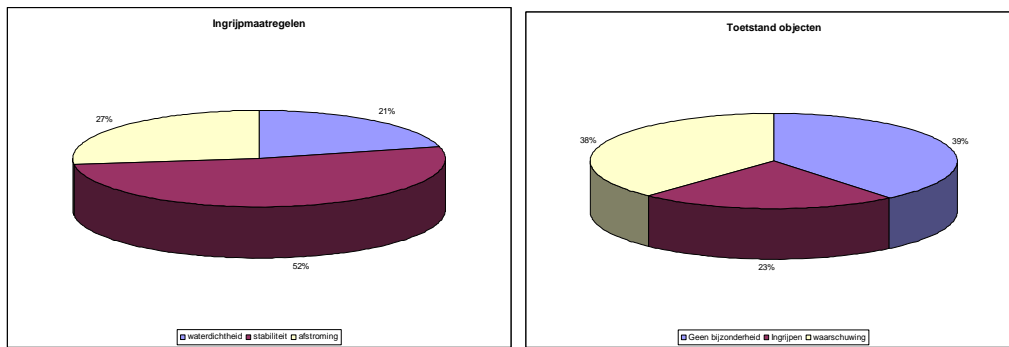
In periode 2004 – 2008 is voor het doen van een inhaalslag ca. 18 km of 6 % van de totale lengte van vrijval riolering geïnspecteerd door m.b.v. video-inspectie vanuit de leiding.

De riolering, die inmiddels is geïnspecteerd betreft de riolen met aanlegjaren in de periode voor 1951 t/m 2007. In totaal is ca.30 km van deze riolering geïnspecteerd. In deze periode is ca. totaal ca. 230 km riolering aangelegd. Hetgeen betekent dat ca. 13% van de vrijvalriolering is geïnspecteerd.

Figuur 5.2 overzicht geïnspecteerde vrijvalriolering

De resultaten van de inspectie zijn in onderstaande figuur 5.3 samengevat

Figuur 5.3 resultaten inspecties vrijvervalriolering

In figuur 5.3 is te zien dat in 23% of 6,9 km van de geïnspecteerde riolen een ingrijpmaatstaf is bereikt en dat er iets moet gebeuren om de toestand te herstellen. In 38% van de geïnspecteerde riolen komt een waarschuwingsmaatstaf voor. Dit betreft schadebeelden die door middel van vervolging-inspecties gevolgd moeten worden.

De meest aangetroffen schade, ca. 52%, vallen in de categorie “stabiliteit”, zoals problemen met de verbindingen tussen de buizen. Deze schade leiden tot vervanging of reparatie van de riolen. Ca. 21% van de schadebeelden vallen onder de categorie “waterdichtheid”, veelal betreft dit lekkage t.p.v. de voegverbindingen en inlaten. Combinatie van de schadebeelden stabiliteit en waterdichtheid kunnen voorkomen.

Schadebeelden betreffende afstroming kunnen worden veroorzaakt door verzakking van de riolering, aanwezigheid van obstakels en wortelingroei. In een deel van de riolering is wortelingroei aangetroffen. De wortels belemmeren de doorstroming en zullen moeten worden verwijderd.

De inspectieresultaten zijn via het rioleringsbeheersysteem dgDIALOG Riolering (Grontmij) verwerkt in de planning voor vervanging van de riolen en putten.

De toestand van riool- en drukrioleringsgemalen is niet vastgelegd in het rioleringsbeheersysteem. In de jaren 2003, 2004 en 2005 is het mech/elektrisch gedeelte van een aantal drukrioleringsgemalen vervangen. Pompinstallaties van oudere drukrioleringsgemalen, die nog niet zijn vervangen dateren van 1996 (ca. 41 stuks) en 1997 (ca. 54 stuks) komen theoretisch in 2011-2012 voor vervanging in aanmerking.

De elektrische installatie van alle hoofdrioolgemalen zijn i.v.m. de installatie van een telemetriestelsel in 2003 vervangen.

De geplande vervanging van het mech/elektrisch gedeelte van de drukrioleringsgemalen en (hoofd)rioolgemalen komen op grond van aanlegjaar c.q. vervangingsjaar en levensduur in de planperiode conform de tabellen 4.1 t/m 4.3 voor. Dit betreft ca. 8 (hoofd)rioolgemalen van het gemengde rioolstelsel, 2 gemalen voor de afvoer van het hemelwater, 10 gemalen voor de afvoer van huishoudelijk afvalwater (dwa-gemalen) en ca. 97 drukrioleringsgemalen.

Conclusie: aan de functionele eis dat er inzicht moet zijn in de toestand van de riolen wordt voldaan. Met een inhaalslag is een gedeelte (ca. 18 km) van de vrijvervalriolen is de afgelopen vier jaar geïnspecteerd. Daarbij zijn er ingrijpmaatstaven aangetroffen. De resultaten zijn in de planningen verwerkt. Eenmaal in de 10- 15 jaar moet de inspectie worden herhaald om een compleet beeld van de toestand te houden. De mech/elektrische onderdelen van een aantal (hoofd)rioolgemalen en drukriolering zijn op basis van leeftijd aan vervanging toe. Op de te nemen maatregelen wordt in hoofdstuk 6 ingegaan.

5.3.4 Functioneren van de riolering

Bijbehorende doelen: transport van afvalwater naar de zuivering, voorkomen van overlast en voorkomen van vuiluitwerp naar oppervlaktewater (doel 4, 5 en 6).

Alle basisrioleringsplannen zijn in 2007 actueel. De riolering voldoet aan de milieutechnische maatstaven: de basisinspanning is nagenoeg gerealiseerd; voor de woonkernen Eelde/Paterswolde en Zuidlaren wordt in de komende planperiode een aantal aanvullende maatregelen aan de riolering gerealiseerd, zodat beide rioolstelsels voldoen aan de basisinspanning en het waterkwaliteitsspoor.

Op een beperkt aantal plaatsen o.a. in Eelde/Paterswolde en Zuidlaren zijn er problemen in de vorm van “water op straat” tijdens regen (bron enquête 2007). Het zoeken naar een oplossing voor de problemen in Eelde zijn meegenomen in het recente basisrioleringsplan Eelde (2007). De te nemen maatregelen staan gepland in de periode 2008 – 2011.

Voor Zuidlaren vindt eind 2007/begin 2008 naar aanleiding van de uitgevoerde maatregelen een tussentijdse evaluatie van het basisrioleringsplan plaats. De geconstateerde problematiek wordt hierin meegenomen.

In de herberekeningen van de rioolstelsels is nog niet getoetst op functioneren van de huidige riolering in het licht van toekomstige ontwikkelingen. Wat is het effect op de riolering van klimaatverandering? Wat heeft Waterbeheer 21^e eeuw voor gevolgen? Wat heeft de Europese Kaderrichtlijn Water voor effect? Met de beantwoording van deze vragen zal de komende jaren moeten worden begonnen. Ook moet bij nieuwe bestemmingsplannen en bij het opstellen van nieuwe basisrioleringsplannen rekening worden gehouden met klimaatverandering.

Uit de enquête blijkt dat in de overige woonkernen nagenoeg geen problemen in het functioneren van de riolering voorkomen.

Eventuele structurele stankklachten in de woonomgeving (op straat), die veroorzaakt worden door niet goed functionerende openbare riolering, zijn niet bekend. Stankklachten in woningen worden veelal veroorzaakt door niet goed functionerende binnenriolering, waarvoor de eigenaar/bewoner zelf verantwoordelijk is.

Conclusie: er is inzicht in het hydraulische en milieutechnisch functioneren van de riolering (maatstaf 6a). Er wordt nagenoeg voldaan aan de maatstaven voor hydraulisch en milieutechnisch functioneren. Aan het eind van de planperiode (2010) voldoen alle rioolstelsels binnen de gemeente aan de door de waterschappen verleende vergunningen.

5.3.5 Zorgplicht voor het grondwater

Bijbehorende doelen: beperken van structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming in het openbaar gemeentelijk gebied

Gemeente Tynaarlo heeft in 2007 d.m.v. een enquête onder bewoners een eerste inventarisatie uitgevoerd naar grondwaterproblematiek. Problemen die zich voordoen betreffende gebieden in Spierveen, Zuidlaren (plaatselijk verdeeld) en de gebieden Diepsloot en de Fledders in Vries.

Conclusie: met het houden van de enquête onder de bewoners in de gemeente t.b.v. een inventarisatie van de grondwaterproblematiek is een eerste stap gezet in de invulling van de gemeentelijke watertaken t.a.v. het grondwater.

5.3.6 Verordeningen en vergunningen

Bijbehorende doelen: Inzameling van het binnen het gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater incl. transport naar een geschikt lozingspunt (doel 1 en 4) met bijbehorende functionele eis: geen ongewenste lozingen op de riolering

Lozingen op de riolering worden op basis van de Wet milieubeheer geregeld. De afd. Milieu van de gemeente houdt toezicht op de naleving van de Wet milieubeheer. Controle op de lozing van bedrijfsafvalwater is een onderdeel van de integrale milieucontrole. Daarnaast vinden controles plaats naar aanleiding van klachten of problemen met de riolering. De aandacht in komende planperiode richt zich op horeca-bedrijven (vetafzetting in de riolering).

De gemeente Tynaarlo beschikt nog niet over een aansluitvergunning van het Waterschap Hunze en Aa's voor de aansluiting van de diverse rioolstelsels op de rwzi's Eelde, Assen en Foxhol. De gemeente heeft voor de meeste rioolstelsels (rioolstelsel Eelde/Paterswolde is in aanvraag c.q. wordt in 2008 aangevraagd) wel een Wvo-vergunning voor het lozen van overstortwater op oppervlaktewater.

Conclusie: In het kader van de Wet milieubeheer is de gemeente de vergunningverlenende en toezichhoudende instantie. Controles worden regelmatig uitgevoerd. Hiermee wordt voldaan aan de maatstaven met betrekking tot het terugdringen van ongewenste lozingen op de riolering. De gemeente beschikt zelf nog niet over een vergunning voor de aansluiting van de diverse rioolstelsels op de rwzi, maar wel over vergunningen voor het mogen lozen via overstorten en regenwateruitlaten.

5.3.7 Klachten en meldingen, voorlichting

Bijbehorende doelen: zo min mogelijk overlast voor de omgeving veroorzaken.

Klachten worden structureel – volgens een vast procedure- aangepakt. De klachten worden binnen de daarvoor afgesproken termijn van 1 dag behandeld. De registratie van de klachten vindt binnen de gemeentelijke organisatie plaats.

In 2007 zijn de volgende klachten geregistreerd. In totaal zijn 253 klachten gemeld. Waarvan ca. 100 betrekking hebben op verstopte kolken, 38 storingen in pompinstallaties en 11 kolken lagen met de instroomopening te hoog en ca. 100 verstoppingen in het riool.

Bij rioleringswerkzaamheden, die mogelijk overlast kunnen veroorzaken, worden de bewoners altijd geïnformeerd door middel van gemeentelijke website, de gemeentelijke pagina in het lokale weekblad en worden de bewoners uitgenodigd voor het bijwonen van voorlichtingsavonden.

Conclusie: Met betrekking tot klachten- en meldingsafhandeling en voorlichting wordt voldaan aan de gestelde maatstaf.

6 De opgave: wat moeten we doen

6.1 Inleiding

Een strategie geeft de hoofdlijnen weer van een aanpak die leidt tot het bereiken van gestelde doelen. Het is een samenstel van onderzoek en maatregelen geplaatst in de tijd.

In de volgende paragrafen komt achtereenvolgens aan de orde:

- *aanleg* van riolering (incl. hemelwatervoorzieningen) bij bestaande bebouwing buiten de bebouwde kom en bij nieuwbouw;
- het *beheer* van de bestaande voorzieningen bestaande uit onderzoek en maatregelen.

Bedragen die worden genoemd zijn op prijspeil 2008 en inclusief bijkomende kosten, maar exclusief BTW.

6.2 Aanleg

Bijbehorende doelen: Inzameling en transport stedelijk afvalwater (doelen 1 en 4); doelmatig verzamelen en verwerken hemelwater en beperken structurele nadelige gevolgen van de grondwaterproblematiek (doel 2 en 3); Voorkomen van vuiluitwerp naar de bodem of oppervlaktewater en geen overlast voor de omgeving (doel 5 en 6).

6.2.1 Inzameling afvalwater en hemelwater voor bestaande bebouwing

De strategie van het voorgaande GRP heeft er toe geleid dat er geen bestaande bebouwing meer ongezuiverd hoeft te lozen. Voor de afvoer van het huishoudelijk afvalwater en in enkele gevallen voor het bedrijfsafvalwater (b.v. melkspoolwater) is drukriolering aangelegd en zijn er 7 IBA-systemen gerealiseerd. De afvalwaterlozingen van enkele woonboten worden in de planperiode beëindigd of de woonboten worden op de riolering aangesloten.

Percelen waarvoor de door de provincie verleende ontheffing is verleend zullen wanneer de termijn van ontheffing afloopt, per geval worden bekeken (verlenging ontheffing of sanering van de lozing).

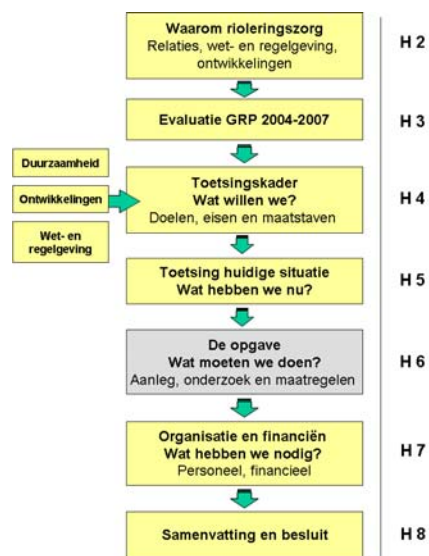
De afvoer van het hemelwater van de verharding van percelen in het buitengebied vindt veelal direct naar oppervlaktewater of via groenstroken in de bodem plaats. Voor de inzameling en verwerking van het hemelwater en eventuele grondwaterproblematiek van bestaande percelen in het buitengebied zal in planperiode van dit GRP een beleid worden geformuleerd. Basis voor dit beleid is de gehouden enquête onder de bewoners in de gemeente Tynaarlo in 2007.

Resultaat is dat:

Op een duurzame en doelmatige wijze met afvalwater en hemelwater wordt omgegaan. Aan de functionele eisen van de doelen 1, 2, 3 en 4 wordt voldaan.

6.2.2 Inzameling en transport stedelijk afvalwater en hemelwater bij nieuwbouw

In de planperiode zullen naar schatting ca. 1165 woningen worden gebouwd. De kosten voor ontwerp, besteksgereedmaken en de aanleg van riolering in bestemmingsplannen komen ten laste van de exploitatie van die bestemmingsplannen. De lengte te beheren riolering zal in de

planperiode van dit GRP toenemen. Dit is verdisconteerd door middel van een toename in de exploitatiekosten op basis van een toename van het aantal heffingseenheden.

In principe zal zoveel mogelijk het verhard oppervlak *niet op de riolering* worden aangesloten. Schoon- en vuilwaterstromen worden zo veel mogelijk gescheiden, waarbij schoon regenwater in het watersysteem wordt gehouden en niet via de riolering naar een zuiveringsinstallatie wordt afgevoerd.

Voor de inzameling en verwerking van het hemelwater wordt ingezet op de beleidslijn: infiltreren waar mogelijk in het plangebied, vasthouden in het lokale watersysteem en vertraagd afvoeren naar het open water in het landelijk gebied. Bij de ontwikkeling van nieuwbouwplannen wordt rekening gehouden met de mogelijke effecten van klimaatverandering.

Nieuwbouw in het kader van herinrichting van het stedelijk gebied volgt in principe de gescheiden aanpak van de afvoer van het afvalwater en het hemelwater in de bestemmingsplannen. Per situatie wordt door de gemeente bekeken op welke wijze de doelmatige inzameling van het afvalwater en hemelwater plaats kan vinden.

Nieuwbouw in het buitengebied moeten voldoen aan de vigerende lozingsbesluiten en de door de gemeente ingevoerde verordeningen (o.a. bouwverordening).

Naast het toepassen van een duurzaam rioleringsstelsel gelden ook de randvoorwaarden, die volgen uit de toepassing van het convenant “duurzaam bouwen”. De gemeente Tynaarlo handelt hiervoor de wettelijke milieueisen op het gebied van duurzaam bouwen. Hiermee wordt aan de bron al gewerkt aan het voorkomen van vervuiling van het oppervlaktewatersysteem. Gemeente Tynaarlo heeft in het kader van duurzame ontwikkelingen een manifest “Duurzaam sterk” ondertekend.

Het ontwerp en aanleg van de gemeentelijke voorzieningen voor de inzameling en transport van het afvalwater en de doelmatige inzameling van het en verwerking van het hemelwater bij nieuwbouw is gebaseerd op een duurzame aanpak. Het ontwerp en de aanleg van deze systemen door derden is afgestemd op het gemeentelijk beleid en zal in goed overleg met de gemeente Tynaarlo moeten plaats vinden.

Voor bestemmingsplannen en nieuwbouw in bestaand stedelijk gebied geldt dat de watertoets van toepassing is. Hieronder vallen ook de eventueel benodigde voorzieningen voor het voorkomen van nadelige gevolgen van de grondwaterproblematiek en de gevolgen van de klimaatverandering.

De taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en particulieren voor de inzameling en verwerking van het afvalwater en hemelwater incl. het omgaan met het grondwater worden c.q. zijn vastgelegd in een gemeentelijke verordening,

Resultaat is dat:

Op een duurzame wijze met de inzameling, transport en verwerking van het afvalwater en het hemelwater incl. het grondwater wordt omgegaan. Aan de functionele eisen van de doelen 1, 2, 3, 4 en 5 wordt voldaan

6.3 Beheer bestaande voorzieningen

In de dagelijkse zorg voor de riolering zijn te onderscheiden: onderzoek en maatregelen. Onder onderzoek wordt verstaan: het uitvoeren van diverse soorten onderzoeken naar het functioneren van de riolering met al haar voorzieningen. Onder maatregelen wordt verstaan: onderhoud, reparatie, renovatie, vervanging en verbetering. De in dit gemeentelijk rioleringsplan verwoorde uitgangspunten zijn de basis voor een concrete uitwerking in het jaarplan riolering. Dit jaarplan is weer de basis voor concrete uitwerking in de begroting.

6.3.1 Onderzoek

Bijbehorend doel: Voorwaarden voor effectief rioleringsbeheer, doel 6

Om voldoende inzicht in de toestand en het functioneren van de riolering te houden, is structureel onderzoek noodzakelijk. Te denken valt hierbij aan: inspectie en beoordeling van riolering, het opstellen van basisrioleringsplannen en het GRP, het bepalen van de wateropgave en het onderzoek naar het functioneren van de rioolgemalen en overstorten. In deze paragraaf komt het uit te voeren onderzoek per onderdeel naar voren. Een samenvatting van de onderzoeksactiviteiten is weergegeven in tabel 6.1.

6.3.1.1 *Inventarisatie en gegevensbeheer.*

Een compleet en actueel gegevensbestand is een vereiste voor goed rioleringsbeheer. Revisiegegevens zijn bij oplevering van het werk beschikbaar en worden binnen drie maanden verwerkt. Gemeente Tynaarlo beschikt over een beheersysteem Riolering, waarin de actuele gegevens van de riolering zijn opgenomen. Het gegevensbeheer wordt door de gemeente uitgevoerd. In het kader van de WION (Wet informatie-uitwisseling ondergronds netten, ingaande 2008) zal de ligging van de riolen en persleiding zodanig in het gegevensbestand worden bewerkt en aangevuld, dat deze digitaal conform de richtlijnen uitwisselbaar zijn. Situatietekeningen van huisaansluitingen zijn van ca. 70% van de woningen aanwezig; van deze tekeningen is in 2002 een scan gemaakt en daardoor digitaal beschikbaar.

Voor de komende planperiode zijn de volgende activiteiten gepland:

1. het aanvullen van bestanden met ontbrekende gegevens betreffende de inspectie van riolering;
2. het controleren en in stand houden van het beheersysteem riolering en gemalen (bestandsbouw, uitwerking, bestandsbeheer, onderhoud rioleringsbeheersysteem, etcetera) incl. de aanvullingen/wijzigingen, die in het kader van de WION worden gesteld;
3. het vervaardigen van een rioolkaart met inventarisatie van de kolken en een waterbeheerkaart, waarop de gemeentelijke watergangen zijn aangegeven;

Voor de inventarisatie en gegevensbeheer is een jaarlijks bedrag opgenomen van €15.000,-; voor een quick-scan van de WION. €6.500,- en voor het vervaardigen van de waterbeheerkaarten incl. een onderzoek naar de waterstructuur in de diverse woonkernen €20.000,-

6.3.1.2 *Inspectie vrijverval riolering incl. voorzieningen*

Inspectie van riolering is belangrijk om inzicht te houden in de toestand van het stelsel. Het streven is alle riolen binnen 10 jaar (2008-2017) een keer te hebben geïnspecteerd. Dit betekent dat t/m het 2017 jaarlijks ca. 13 km vrijvervalriolering wordt geïnspecteerd. Vervolgens zal eenmaal in de 15 jaar inspectie vanuit alle leidingen plaatsvinden om de kwaliteit van de riolering te kunnen volgen en om informatie over de actuele toestand te verkrijgen. De laatste inspectieronde is in de periode 2004-2007 uitgevoerd.

Voor de planperiode is voor inspectie van de riolering jaarlijks een bedrag opgenomen van € 30.000,-

In situaties waarin als gevolg van overige infrastructurele werkzaamheden een inspectie van de bestaande riolering nodig wordt geacht, wordt deze inspectie in het jaarlijks vast te stellen inspectie-programma meegenomen (geen extra budget gereserveerd).

Bij oplevering van nieuw aangelegde riolering is een inspectie vanuit de leiding vereist om te controleren of het riool conform de bestekseisen is aangelegd en of de revisiegegevens correct zijn. De kosten voor deze inspectie incl. beoordeling vallen binnen de planexploitatie van het betreffende bestemming- of inrichtingsplan. Het beleid van de gemeente is erop gericht, dat de inspectie van de nieuwe riolering door de uitvoerende organisatie/instantie bij oplevering van het project aan de gemeente ter beschikking wordt gesteld

De inspectie van de overige rioleringsonderdelen zoals (hoofd)rioolgemalen, drukrioleringsgemalen, overstorten, en bergbezinkvoorzieningen worden meegenomen in de jaarlijkse controle van deze onderdelen. Voor de controle van de (hoofd)gemalen, drukrioleringsgemalen en de

pompinstallaties in de bergbezinkvoorzieningen beschikt de gemeente over een telemetri-systeem en heeft de gemeente een onderhoudscontract afgesloten. De kosten voor deze inspectie vallen onder de exploitatiekosten

6.3.1.3 *Beoordelen*

De jaarlijks geïnspecteerde riolering moet worden beoordeeld op mogelijke vervanging en/of reparatie van het riool. Van belang hierbij is een afweging te maken over de restlevensduur van de riolering, bovengrondse aanpassingen/herinrichting c.q. reconstructiewerkzaamheden in relatie tot de totale vervanging van de riolering of een reparatietechniek (relining) waarbij de bovengrondse infrastructuur zoveel als mogelijk wordt ontzien.

De beoordeling zal door de gemeente m.b.v. het beheerprogramma, ervaring en kennis van de plaatselijke situatie voor een aantal situaties zelf kunnen worden uitgevoerd. Voor de enkele specifieke situaties zal de beoordeling door een extern bureau worden gedaan. Aangehouden is dat van de jaarlijks 13 km geïnspecteerde riolering naar schatting ca 40% of ca. 5,2 km door een extern bureau nader moet worden beoordeeld. De kosten voor deze beoordeling bedragen €2,50/m, hetgeen een totaal bedrag geeft van €13.000,-- per jaar.

6.3.1.4 *Metten en berekenen*

Monitoring van de werking van de overstorten is een onderdeel van de Wvo-vergunning. In de gemeente Tynaarlo wordt een aantal belangrijke gemengde riooloverstorten (veelal de overstorten, die voorzien zijn van een bergbezinkvoorziening) bemeten. In totaal zijn 32 overstorten voorzien van een overstortmeter. In 2008 zijn deze meters aangesloten op het telemetriesysteem. Hiervoor is een meetprogramma opgesteld. De meetgegevens worden jaarlijks gerapporteerd aan de Waterschappen De werkzaamheden en het onderhoud van het meetapparaat worden door de gemeente zelf uitgevoerd of worden meegenomen in het kader van het onderhoud van de pompinstallaties.

Gemeente Tynaarlo heeft een aantal regenmeters geplaatst. Deze regenmeters worden idem door de gemeente uitgelezen. Voor de monitoring van de overstorten en gemalen is t.b.v. externe advisering e.d. een jaarlijks budget opgenomen van een €2.500,--. De overige kosten vallen onder de post exploitatiekosten.

6.3.1.5 *Stedelijke wateropgave*

In het kader van de actualisering van het Waterplan Tynaarlo (2006) is m.b.v. het model van het waterschap Hunze en Aa's de wateropgave voor het oppervlaktewatersysteem voor de kernen Eelde/Paterswolde, Zuidlaren, Tynaarlo en Vries bepaald. Bepaald is het bergingstekort of bergingsruimte in de peilgebieden waarin deze woonkernen liggen. De resultaten van deze modelberekeningen zijn in bijlage 5 opgenomen. Na bespreking van de resultaten van de modelberekeningen met de waterschappen, waarin een toetsing met aan de praktijk plaats vond, is besloten voor de woonkernen Zuidlaren, Eelde en indien nodig de kern Vries de wateropgave gedetailleerd te bepalen.

Voor het bepalen van de gedetailleerde wateropgave van de woonkernen Zuidlaren, Eelde/Paterswolde en Vries is een bedrag opgenomen voor van €45.000,--. Deze planvorming met berekeningen staan gepland voor het jaar 2010.

In de planperiode (2010) is de actualisering van de rioleringsplannen Tynaarlo, Winde, Bunne en Zeegse opgenomen. Bij de uitvoering van deze berekening zal rekening worden gehouden met de stedelijke wateropgave. De kosten voor het opstellen van deze plannen worden gebudgetteerd op €35.000,--.

6.3.2 *Waterstructuurplannen*

In het geactualiseerde waterplan Tynaarlo is een aantal maatregelen in een uitvoeringsprogramma vastgelegd. Een belangrijk onderdeel van dit uitvoeringsprogramma's is meer inzicht te verkrijgen in de stedelijke waterstructuur.

Dit betreft de volgende onderzoeken c.q. maatregelen:

Tabel 6.1. maatregelen uit geactualiseerd waterplan Tynaarlo

Maatregelen	Locatie	Opgenomen onder:
Onderzoek waterstructuur, berging openwater,	Zuidlaren Eelde, zuidoost en Spierveen Eelde/Paterswolde; Diverse woonkernen	Vervaardigen waterbeheerkaart/onderzoek waterstructuur.
Akoppelen afvoerend oppervlak, evt. in combinatie met aanvullen grondwater	Eelde/Paterswolde; Zuidlaren; Vries	Opstellen afkoppelkansenkaarten
Vervanging riolering 2008 - 2011.	Zuidlaren Tynaarlo	Vervangingsplanning
Herberekening riolering /extra berging in riolering	Eelde	Afgerond in 2007
Onderzoek drainage in combi met openwater	Vries Eelde/Paterswolde	Onderzoek grondwateroverlast en monitoring grondwatermeetnet
Waterbodem Zuidlaardermeer, opstellen emissiebeheerplan/maatregelen overtorten en landbouw.	Zuidlaren	Sanering waterbodem Zuidlaardervaart/ de Haven (milieumaatregelen)

6.3.2.1 Onderzoek grondwater

Gemeente Tynaarlo heeft door het houden van een enquête een globaal beeld van de grondwater problematiek verkregen. Op dit moment is er nog geen goede dekkingsgraad in het bebouwd gebied van gegevens over het grondwater. Door het opzetten van een grondwatermeetnet aan de hand van een analyse van de enquête, grondsoortenkaarten e.d. wil de gemeente een aanzet geven tot het verkrijgen van meer informatie over de opbouw van de grondwaterstanden.

In de planperiode (2009) is hiervoor een bedrag opgenomen van €40.000,--. Voor de jaarlijkse monitoring van het grondwatermeetnet is een bedrag van €2000,-- opgenomen

Op basis van de uitgevoerde enquête en de resultaten van grondwatermeetnet zal binnen de planperiode van dit GRP het gemeentelijk beleid t.a.v. de nadelige gevolgen van structureel grondwateroverlast worden geformuleerd en vastgesteld. Aansluitend daarop zullen de functionele eisen en maatstaven worden geformuleerd en vastgesteld.

De gemeente is voornemens (zie ook het waterplan) een loketfunctie binnen haar organisatie op te nemen waar bewoners de grondwaterproblemen kunnen melden. Een optie is dit mee nemen in de huidige organisatie van de klachtenmeldingen en registratie.

Opmerking: De gemeente fungeert in het geval van grondwateroverlast als regisseur en niet als beheerder van het grondwater. In beginsel is de eigenaar zelf verantwoordelijk voor grondwateroverlast, maar de gemeente zal hierin faciliteren met kennis en advies. Indien de eigenaar het grondwaterprobleem niet zelf kan oplossen, kan de gemeente de eigenaar een oplossing bieden. Doordat het aantal overlastsituaties naar verwachting relatief klein is, wordt hiervoor geen beleid ontwikkeld, maar op een pragmatische wijze invulling aan gegeven.

6.3.2.2 Controle verordeningen en vergunningen

De controle van de lozingen op de riolering volgens de Wet milieubeheer, is ondergebracht bij de afd. Milieu van de gemeente. De werkwijze zoals in hoofdstuk vijf vermeld, behoeft geen wijziging. In het GRP zijn geen kosten opgenomen voor de controle van de lozingen van de in aanmerking komende bedrijven.

Ingaande 1 januari 2010 zal de "omgevingsvergunning" haar intrede doen binnen de gemeente. Vooruitlopend op de invoering van de omgevingsvergunning is per 1 januari 2008 een bouwloket geïntroduceerd. Hiervoor zijn in dit GRP geen kosten opgenomen.

Met de invoering van de omgevingsvergunning betekent dit, dat een aantal taken, die nu bij het waterschap zijn ondergebracht, door de gemeente zullen gaan worden verricht.

De gemeente moet zelf nog een vergunning aanvragen voor het aansluiten van de diverse rioolstelsels op de rioolwaterzuiveringsinrichtingen en de overstort op de Eelder Schipsloot (2008).

6.3.2.3 Operationele programma's

Jaarlijks wordt door de gemeente een operationeel programma voor onderzoek, onderhoud en maatregelen aan de riolering opgesteld. De basis voor deze operationele programma's is het voorliggende Verbrede GRP. Bij het opstellen van deze programma's wordt rekening gehouden met andere planvorming binnen de gemeentelijke ruimtelijke inrichting. De kosten voor het opstellen van de operationele programma's vallen onder de exploitatiekosten

6.3.2.4 Overig onderzoek tijdens de planperiode

In de planperiode is naast bovengenoemde onderzoeken, nog het volgende onderzoek nodig om de rioleringszorg goed uit te kunnen voeren:

- Opstellen afkoppelplan in 2009: €15.000,--
- Aanvragen Wvo- en aansluitvergunning in 2010: €15.000,--
- Actualisering Verbreed GRP in 2013: €25.000,--
- Advisering door derden en adhoc onderzoek, jaarlijks: €10.000,--

Tabel 6.2 samenvatting onderzoek

Jaar	Omschrijving	Kosten (excl. btw)
Jaarlijks	Inspectie vrijverval riolering	€29.987,00
Jaarlijks	Beoordelen riolering à €2,50/m	€13.000,00
Jaarlijks	Advisering derden	€10.000,00
Jaarlijks	Inspectie en afhandeling klachten	€10.000,00
Jaarlijks	Bijhouden gegevensbestanden en tekeningen.	€15.000,00
Jaarlijks	Berekening riolering	€10.000,00
Jaarlijks	Monitoring overstorten en gemalen	€ 2.500,00
Jaarlijks	Monitoring grondwatermeetnet	€ 2.000,00
2009	Opstellen afkoppelplan	€20.000,00
2009	Onderzoek grondwateroverlast + opzetten meetnet	€40.000,00
2009	Vervaardigen rioolkaart en inventarisatie kolken	€5.000,00
2009	Vervaardigen waterbeheerkaart	€20.000,00
2010	Bepalen stedelijke wateropgave Zuidlaren, Vries en Eelde	€45.000,00
2010	Herberekening riol. Tynaarlo, Winde, Bunne, Zeegse	€35.000,00
2010	Aanvragen aansluitvergunning rwzi.	€15.000,00
2013	Actualiseren Verbreed GRP	€25.000,00
2012	Onderzoek foutieve aansluitingen	€10.000,00

Resultaat van dit onderdeel van de strategie is:

- Het gegevensbestand op orde is (functionele eis doel 7.1 effectief beheer)
- er structureel een goed inzicht ontstaat in de toestand en het functioneren van de riolering, de evt. structurele gevolgen van het grondwater en klimaatveranderingen (functionele eisen doelen 7.1 en 7.2);
- ongeoorloofd gebruik van de riolering kan worden beperkt (functionele eisen doelen 1b en 7.3).

6.3.3 Maatregelen

6.3.3.1 Onderhoud

Bijbehorend doel: Transport van het ingezamelde stedelijk afvalwater naar een geschikt lozingspunt en het voorkomen van ongewenste emissie, doelen 4 en 5

Om een goede afstroming van de vrijvervalriolen en minimale emissie naar oppervlaktewater te kunnen handhaven is regelmatig onderhoud van de riolering nodig.

De huidige frequentie van het reinigen van *kolken* is gemiddeld 1 tot 2 keer per jaar. In gebieden waar bomen staan wordt twee keer per jaar de kolken gereinigd. Er is geen reden deze frequentie aan te passen. De kosten voor het reinigen van de kolken bedragen ca. €55.000,- per jaar. Het reinigen van de kolken is uitbesteed.

Voorgesteld wordt om de *vrijvervalriolen* in de periode 2008 t/m 2017 eenmaal in de 10 jaar, gecombineerd met de tv-inspectie, te reinigen. Dit komt op gemiddeld ca. 13 km riolering per jaar. Hierdoor blijft een goed beeld behouden van de kwaliteit van het stelsel. Voor de periode na 2017 zullen in de volgende GRP's nadere afspraken worden vastgesteld. Jaarlijks is een bedrag van €70.000,- voor het reinigen van de riolering gebudgetteerd. Het reinigen van riolen is uitbesteed. Het riool- en kolkenzand wordt afgevoerd naar een erkend verwerkingsbedrijf. De stortkosten van het vrijkomende slib bij het kolkenzuigen en de reiniging van de riolen is in bovenstaande bedragen meegenomen.

Door straatvuil tijdig te verwijderen (vegen), wordt voorkomen dat kolken extra vervuilen. Op basis van deze argumentatie zijn de kosten voor het vegen €176.011,- per jaar onder de post riolering gebracht. Gelet op de te verwachten wetswijziging is dit bedrag t/m het jaar 2009 onder de post riolering opgenomen.

Rioleringsonderdelen zoals drukrioleringpompen, rioolgemalen, overstorten, zinkers, duikers en bergbezinkbassins worden regelmatig onderhouden.

Drukrioleringunits en rioolgemalen worden door medewerkers van de gemeente gecontroleerd op goede werking (bijvoorbeeld capaciteitscontrole, controle draaiuren, controle op energieverbruik) en onderhouden (reiniging, mechanisch/elektrisch onderhoud, bouwkundig onderhoud). Het verhelpen van grotere storingen in besturing en elektrotechnische storingen is uitbesteed. Het reinigen van pompputten en pompkelders van de rioolgemalen wordt door de eigen dienst uitgevoerd en wordt bekostigd uit de exploitatierekening (uren buitendienst).

Als gevolg van de verbrede zorgplicht heeft de gemeente 7 IBA's aangelegd. Het beheer en onderhoud van deze IBA is uitbesteed aan het Waterschap Hunze en Aa's. De kosten voor het beheer en onderhoud van deze 7 IBA's zijn voor rekening van het waterschap Hunze en Aa's.

Uit inspectie is gebleken dat:(mogelijke afstromingsproblemen t.a.v. wortelingroei, nog nader uit te zoeken) voorkomt in de riolering. Dit is ongewenst, omdat dat lekkage veroorzaakt en de wortels de afvalwaterafvoer kunnen blokkeren. Om wortels te verwijderen is inzet van speciale apparatuur nodig. Bij terugkerende wortelingroei kunnen verdergaande maatregelen nodig zijn zoals vervanging of relining van de riolering. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat de wortels worden verwijderd. Of verdergaande maatregelen nodig zijn kan pas na nadere beoordeling worden bepaald. De kosten voor het verwijderen van wortels vallen onder de investeringen voor de reparatie van de riolering.

Resultaat van de strategie is dat:

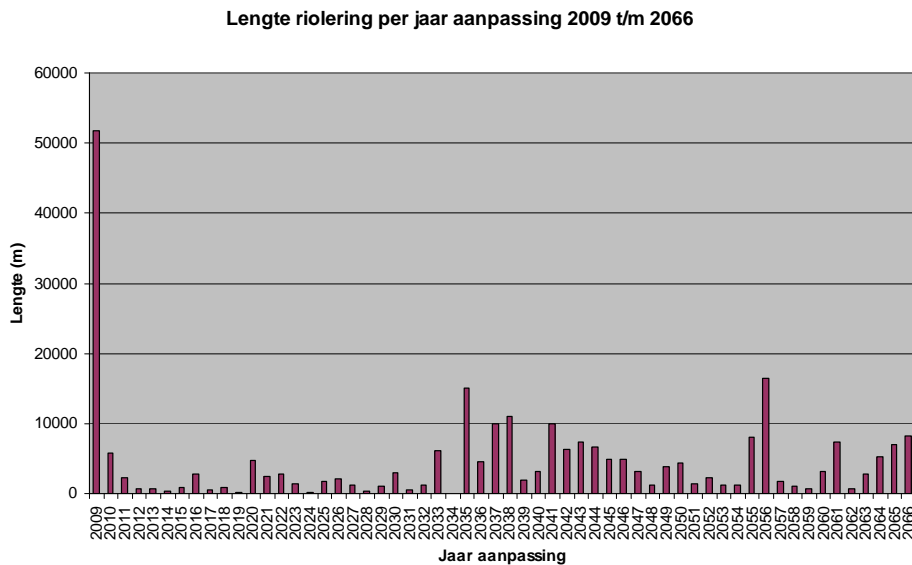
- De objecten in goede staat blijven (functionele eisen doelen 1d en 6b);
- De afstroming van de vrijvervalriolen wordt gewaarborgd/verbeterd waardoor overlast voor burgers, bedrijven en instellingen wordt tegengegaan (functionele eisen doelen 4c en 5a).

6.3.3.2 *Reparatie, renovatie en vervanging vrijvervalriolering*

Bijbehorende doelen: Inzameling van afvalwater en hemelwater, transport van afvalwater, het voorkomen van ongewenste emissies naar bodem en grondwater, het beperken van overlast, doelen 1, 2, 4, 5 en 6.

Om te kunnen voldoen aan de maatstaven is het nodig de riolering op tijd te repareren, te renoveren of te vervangen. Een gedeelte van de vrijverval riolering (ca. 18 km) is recent geïnspecteerd. In totaal is van ca. 30 km de toestand van de kwaliteit bekend. De inspectiegegevens zijn in het beheersysteem dgDIALOG Riolering (Grontmij) opgenomen. Op basis van de ingevoerde inspectieresultaten en de jaren van aanleg is m.b.v. het beheersysteem een strategische vervangingsplanning van de riolering opgesteld. Voor de planperiode zal nader bepaald moeten wor-

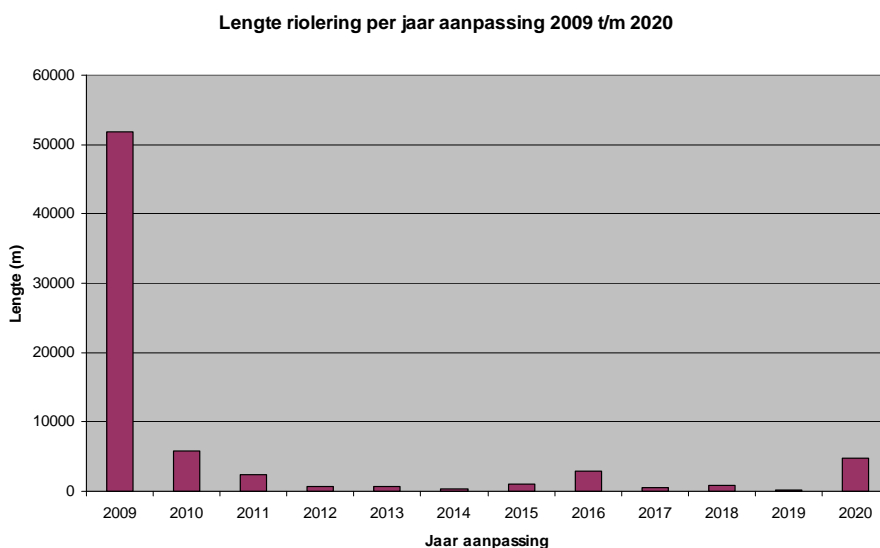
den of de geplande riolen, die voor vervanging in aanmerking komen daadwerkelijk vervangen moeten worden of voor reparatie in aanmerking komen. Afstemming met andere infrastructurele bovengrondse aanpassing spelen in deze afweging een belangrijke rol. In figuur 6.1 is de strategische vervangingsplanning van de vrijverval riolering weergegeven. Opvallend is de piek in het jaar 2009 ca. 50 km met aansluitend in de periode 2010 – 2035 een gemiddeld verganging/reparatie van ca. 5 tot 1 km per jaar. De piek in de vervanging in het jaar 2009 wordt veroorzaakt door toepassing van standaardafschrijving van niet geïnspecteerde riolering van voor 1960 of door een combinatie van het jaar van aanleg en inspectieresultaten. Nadere beoordeling van inspectieresultaten en inspectie van riolering van voor 1970 moet uitsluitsel geven over het definitieve tijdstip en de aard van de maatregel.

figuur 6.1 aanpassingen vrijverval riolering 2009 t/m 2066

Voor de periode tot 2020 is op basis van bovengenoemde strategische planning een gedetailleerd beeld gegenereerd. In totaal komt in deze periode ca. 71 km riolering voor aanpassing, dit is vervanging of reparatie, in aanmerking. Deze riolering ligt verspreid over de diverse woonkernen.

In figuur 6.2 is de planning van de aanpassingen van de vrijverval riolering voor de periode tot 2020 weergegeven.

Figuur 6.2 aanpassingen vrijverval riolering 2009 t/m 2020

Uit de inspectie van de riolering in Eelderwolde blijkt dat deze riolering aan vervanging toe is. De riolering ligt ter plaatse van het geprojecteerde fietspad Eelde- Groningen. In het kader van de aanleg van dit fietspad is besloten de riolering gelijktijdig met de aanleg van het fietspad te vervangen. Over een gedeelte van de het tracé wordt naast de dwa-riolering een rwa-riool aangelegd voor de afvoer van het hemelwater. De bestaande infrastructuur van rioolgemalen met persleidingen wordt zodanig gewijzigd, dat het de rioolgemalen op een centrale persleiding wordt aangesloten. Hiermee wordt het “dubbel” verpompen van het afvalwater zoveel mogelijk voorkomen. De realisatie van deze maatregelen is gestart in 2008. De investeringen voor de vervanging van de riolering bij gelijktijdige realisatie van het fietspad bedragen €660.000,00 (excl. toeslagen) en zijn opgenomen in de begroting van 2008 onder vervanging vrijverval riolering.

Voor de planperiode van dit GRP zijn geen specifieke rioleringsprojecten, uit oogpunt van slechte riolen (kwaliteitsriolering), voor de vervanging van de riolering benoemd. Eventuele vervanging van de riolering in de planperiode zal plaats vinden op basis van aanvullende inspectie en beoordeling en in combinatie met bovengrondse infrastructurele maatregelen.

Opgemerkt wordt dat bij vervanging in de toekomst waar mogelijk en zinvol een nieuw systeem met gescheiden afvoer van vuilwater en afvloeiend hemelwater zal worden aangelegd. Hieraan zijn mogelijk ook hogere kosten verbonden. Dit zal in de komende decennia moeten worden onderzocht.

De planning van de vervanging van de riolering voor de planperiode wordt afgestemd op andere activiteiten in de openbare ruimte. De totale lange termijn planning is gebaseerd op inspectie en theoretische levensduur. De werkelijke uitvoeringsplanning zal in de toekomst dan ook op basis van nieuwe ontwikkelingen, nadere afstemmingen en aanvullende inspecties kunnen wijzigen.

Resultaat van de strategie is dat:

- de stabiliteit en de waterdichtheid van de riolen kunnen worden gewaarborgd waardoor hieraan gerelateerde overlast voor burgers wordt voorkomen (functionele eisen doelen 6c en 6e);
- verontreiniging van bodem vanuit de riolering wordt tegengegaan (functionele eis doel 5d);

6.3.3.3 *Reparatie, renovatie en vervanging overige onderdelen*

Bijbehorend doel: de bedrijfszekerheid van de gemalen en andere objecten dient gewaarborgd te zijn, doel 6b.

Het vervangingsjaar van de gemalen is bepaald door bij het aanlegjaar een technische levensduur op te tellen: 45 jaar voor het bouwkundige gedeelte en 15 jaar voor het mechanisch/elektrische deel.

De totale vervangingswaarde van de gemalen (exclusief pompunits drukriolering) wordt geraamd op ca. €3,8 miljoen.

Het vervangingsjaar van de persleidingen is eveneens bepaald door bij het aanlegjaar de technische levensduur van 45 jaar op te tellen. De vervangingswaarde van de persleidingen wordt geschat op ca. €1,4 miljoen.

De vervangingsjaren van het bouwkundige gedeelte van de drukriolering is bepaald door uit te gaan van een levensduur van 45 jaar. De mechanisch/elektrische componenten van de pompunits gaan gemiddeld 15 jaar mee. De mechanisch/elektrische levensduur van de IBA's is gesteld op 15 jaar.

De vervangingswaarde van de pompunits, incl. de bij het systeem behorende druk- en vrijvervalleidingen en de IBA's bedraagt circa €12,2 miljoen.

De geplande vervanging van het mech/elektrisch gedeelte van de drukriolering gemalen en (hoofd)rioolgemalen komen op grond van aanlegjaar c.q. vervangingsjaar en levensduur in de

planperiode conform de tabellen 4.1 t/m 4.3 voor. Dit betreft ca. 7 (hoofd)rioolgemalen van het gemengde rioolstelsel, 1 gemaal voor de afvoer van het hemelwater, 6 gemalen voor de afvoer van huishoudelijk afvalwater (dwa-gemalen) en ca. 100 drukrioleringsgemalen. Nader onderzoek aan deze gemalen moet uitwijzen of vervanging of reparatie noodzakelijk is in het geplande vervangingsjaar. Het aanbrengen van telemetrie op de drukrioleringsystemen staat gepland voor de periode 2010 en 2011. De kosten worden geraamd op €250.000,-- voor ca. 200 moedergemalen (kasten).

Op basis van de resultaten uit het telemetriesysteem en ervaringen met het onderhoud bestaat de indruk dat hemelwater op de drukriolering is aangesloten; De oppervlakken waarvan het hemelwater op de drukriolering wordt geloosd, zullen moeten worden afgekoppeld. Hiervoor is voor het jaar 2012 een bedrag opgenomen van €10.000,--.

Resultaat van de strategie is dat:

- de bedrijfszekerheid van de gemalen en andere objecten gewaarborgd is (functionele eis doel 6b)

6.3.3.4 *Verbetering van het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de vrijvervalriolering*

Bijbehorend doel: voorkomen van ongewenste emissie naar oppervlaktewater, doel 5 en de afvoer van de riolering moet toereikend zijn, doel 6.

Het milieutechnisch functioneren van de riolering in de gemeente Tynaarlo is nagenoeg op orde. Behalve de rioolstelsels Zuidlaren en Eelde/Paterswolde voldoen de stelsels aan de basisinspanning of waterkwaliteitsspoor.

Voor de kern Zuidlaren zijn eind 2007 aanvullende berekeningen gemaakt. In deze berekeningen zijn de uitgevoerde maatregelen aan het rioolstelsel in de afgelopen jaren, o.a. in de Stationsstraat, opgenomen. Een aantal maatregelen om het rioolstelsel te laten voldoen aan basisinspanning en waterkwaliteitsspoor staan nog gepland. Gelet op inmiddels uitgevoerde maatregelen en het inspelen op duurzame ontwikkelingen is bij het maken van de aanvullende berekeningen ingestoken op het afkoppelen van afvoerend oppervlak; dit betreft met name het gebied Westlaren. Het afkoppelen van het afvoerend oppervlak heeft naast de vermindering van de emissie via de overstorten van het gemengde rioolstelsel, een positieve invloed op de afvoercapaciteit van het gemengde rioolstelsel Zuidlaren.

In 2008 is gestart met de aanleg en de vervanging van de riolering in de Verlengde Stationsweg en Schipborgerweg. Binnen dit project worden ook de mogelijkheden opgenomen om het gebied Westlaren af te koppelen van het gemengde rioolstelsel. De vervanging van deze riolering maakt onderdeel uit van de verbetering van het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van het rioolstelsel Zuidlaren. De investeringen voor dit onderdeel bedragen incl. toeslagen totaal ca. €1.100.000,-- en zijn opgenomen in de begroting van 2008.

Het rioolstelsel Eelde/Paterswolde wordt in de periode 2009 t/m 2010 aangepast aan de richtlijnen t.a.v. de basisinspanning en waterkwaliteitsspoor. De maatregelen, investeringen en planning staan op hoofdlijnen vermeld in bijlage tabel 5.5. In bijlage 6 is een detailoverzicht gegeven (bron rioleringsplan Eelde/Paterswolde d.d. juni 2007).

Een onderzoek naar de waterbodems heeft plaats gevonden in de Zuidlaardervaart/De Haven, de vijvers in de Fledders en Diepsloot. De sanering van de waterbodem in de Zuillaardervaart/De Haven wordt samen met het waterschap Hunze en Aa's, vanwege de lozing van het effluent, uitgevoerd. Een kostenverdeling tussen partijen moet nog worden vastgesteld. Vooralsnog is aangenomen dat de gemeente 70% van de kosten voor haar rekening neemt Het betreft ca. 17.000 m3 slib. De totale investeringen voor deze sanering bedragen €720.000,--. De bijdrage van de gemeente Tynaarlo aan deze kosten bedragen ca. €500.000,--.

Het op diepte brengen van de vijvers in De Fledders, Diepsloot en de sanering van de waterbodem van de Brilvijver en watergangen in Zeijen vindt in 2009 plaats; de kosten worden geraamd op ca. €550.000,--

Het is mogelijk dat als gevolg van de invoering van de Europese Kaderrichtlijn Water de eisen aan de emissie uit de riolering zullen worden aangepast. In samenspraak met de waterschappen en de resultaten uit de gebiedsbijeenkomsten zal in de komende jaren hieraan invulling moeten worden gegeven.

Resultaat van de strategie is dat:

- er wordt voldaan aan de eisen met betrekking tot de vuiluitworp vanuit de riolering richting oppervlaktewater. Het afvalwatersysteem wordt in samenwerking met het waterschap verder geoptimaliseerd. (functionele eisen doelen 5b en 6a).

6.3.3.5 Overige kleinschalige maatregelen

Naast de bovengenoemde maatregelen zijn er diverse kleinschalige maatregelen die het functioneren van het rioleringssysteem moeten waarborgen. Het betreft bijvoorbeeld het vervangen van kapotte putdeksels, het gangbaar houden van schuiven en kleppen, energiekosten, telefoonkosten, personeelskosten, etc. Deze kosten zijn ook in bijlage tabel 5.2 exploitatiekosten opgenomen.

6.4 Zorg voor afvloeiend hemelwater

Bijbehorend doel: alle percelen binnen het gemeentelijke grondgebied waar hemelwater vrijkomt wat niet direct op het eigen terrein of in de directe omgeving kan worden geborgen, moeten zijn voorzien van een aansluiting op de riolering, doel 2

Op grond van de “Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken” krijgt de gemeente de zorg voor

“een doelmatige inzameling van het afvloeiend hemelwater, voor zover van degene die zich daarvan ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, redelijkerwijs niet kan worden gevegd het afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen.”

Naast riolering komen ook voorzieningen voor dit afvloeiende hemelwater die niet tot de riolering horen in beheer bij de gemeente. Te denken valt aan wadi's, infiltratievoorzieningen en helofytenvelden.

Voor de inzameling en afvoer van het afvloeiend hemelwater in nieuwbouwlocaties wordt verwezen naar paragraaf 6.2.2. Voor het bestaand stedelijk gebied worden de kansen voor afkoppelen zoveel als mogelijk benut. Uitgangspunt hierbij is dat afkoppelen op zich geen doel is, maar een middel is om in combinatie met vervanging van riolering en eventuele andere bovengrondse aanpassingen van de infrastructuur het hemelwater op een effectieve manier in te zamelen en af te voeren. In deze planperiode wordt het beleid t.a.v. een doelmatige inzameling en verwerking van het hemelwater in bestaand stedelijk gebied vastgelegd. Aandachtspunten voor dit vast te stellen beleid zijn o.a.:

- Bepalen en vaststellen van grenzen grondgebied met verantwoordelijkheden tussen gemeente en bewoners/eigenaren;
- Afkoppelen van verhard oppervlak bij het verlenen van een bouwvergunning;
- Verplichting van bewoners/eigenaren van bestaande percelen tot het nemen van maatregelen voor afkoppelen op eigen terrein;
- Dimensionering en aanleg van gemeentelijke voorzieningen voor toekomstige aansluitingen;

Aansluiten op de vaststelling van het beleid worden kansrijke locatie voor afkoppelen in de planperiode nader bepaald en vastgelegd op een afkoppelkansenkaart. Na vaststelling van de afkoppelkansenkaart wordt in de volgende planperiode een (jaarlijks) bedrag opgenomen voor het afkoppelen van de in aanmerking komende oppervlakken.

Resultaat van de strategie is dat:

- er wordt voldaan aan de eis m.b.t. de invulling van de zorg voor een doelmatige inzameling en transport van het hemelwater (functionele eis doel 2a)

6.5 Zorg voor overtollig grondwater

Bijbehorend doel: de grondwaterstand leidt niet tot structurele over- of onderlast, doel 3

Op grond van dezelfde wet als in 6.4 genoemd, krijgt de gemeente ook de

“zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.”

Op basis van de gehouden enquête in 2007 zijn er zijn problemen bekend met overtollig grondwater in Eelde Spierveen, Zuidlaren en de gebieden Diepsloot en Fledders in Vries.

Drainage is aangelegd in Spierveen in Eelde, De Fledders, Diepsloot in Vries en Loopstukken in Tynaarlo. (zie ook bij Onderzoek paragraaf 6.3.1.6.).

Op basis van de uitgevoerde enquête en de resultaten van grondwatermeetnet zal binnen de planperiode van dit GRP het gemeentelijk beleid t.a.v. de nadelige gevolgen van structureel grondwateroverlast worden geformuleerd en vastgesteld. Aansluitend daarop zullen de functionele eisen en maatstaven worden geformuleerd en vastgesteld.

Resultaat van de strategie is dat:

- er wordt voldaan aan de eis m.b.t. de invulling van de zorg voor een doelmatige behandeling van de nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming

7 Organisatie en financiën

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde welke personele en financiële middelen nodig zijn om de in dit plan gestelde doelen met de in hoofdstuk 6 beschreven strategie te kunnen realiseren. Doelen, strategie en benodigde middelen zijn onverbrekelijk met elkaar verbonden.

7.2 Personele middelen

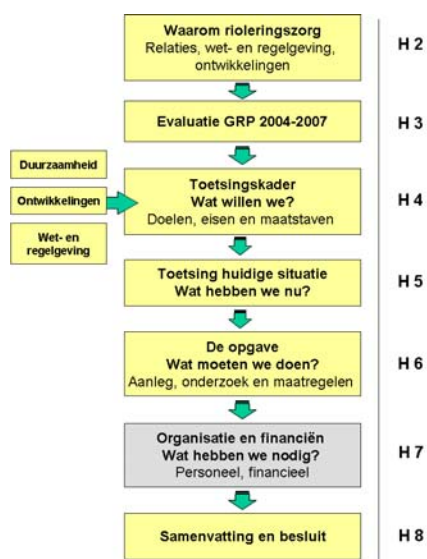
7.2.1 Kengetallen Leidraad Rioleringszorg

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden om de doelen van de rioleringszorg te kunnen halen. Uitgangspunt daarbij is de module “Personele aspecten van de rioleringszorg (D2000)” van de Leidraad Rioleringszorg.

Een goede basis om te komen tot een beeld van de rioleringszorg waaraan in de nabije toekomst invulling moet worden gegeven is het voorliggende gemeentelijk rioleringsplan 2008 t/m 2012. Aan de hand van een 12-tal deeltaken is de benodigde formatie *globaal* bepaald. Uitgangspunt daarbij is de in de module “Personele aspecten van de rioleringszorg” beschreven voorbeeldgemeente tussen 20.000 en 50.000 inwoners. De 12 deeltaken zijn:

- opstellen gemeentelijk rioleringsplan;
- opstellen operationele programma's voor aanleg, onderzoek en maatregelen;
- inventarisatie;
- inspectie;
- berekeningen;
- aanleg van rioleringszorg bij bestaande bebouwing;
- aanleg van rioleringszorg bij nieuwbouw;
- onderhoud;
- reparatie;
- renovatie/vervanging;
- verbetering;
- facilitair.

De kengetallen van de voorbeeldgemeente zijn in een eerste stap op de situatie in de gemeente Tynaarlo (ca. 31.730 inwoners) toegespitst om tot een eerste, indicatieve, bepaling van de benodigde personele capaciteit te komen (zie tabel 7.1.).

Tabel 7.1: benodigde personele middelen

Leidraad Rioleringsmodule D2000, aug. 2007		Situatie Tynaarlo			
tijdbesteding deeltaken		alles zelf			
Verbreed GRP Tynaarlo 2008 -2012					
	dagen	fte	% uitbest	dagen	fte gem
Planvorming					
verbreed GRP	60		70	18	0,10
afstemming en overleg	25		0	25	0,14
jaarprogramma's	115		40	69	0,39
subtotaal planvorming	200	1,0		112	0,6
Onderzoek					
inventarisatie	10		0	10	0,06
inspectie/controle	175		90	18	0,10
meten	40		50	20	0,11
functioneren	30		0	30	0,17
subtotaal onderzoek	255	1,3		78	0,4
Facilitair					
verwerken gegevens	25		0	25	0,14
vergunningen	20		0	20	0,11
klachtenanalyse en -verwerking	40		0	40	0,23
subtotaal facilitair	85	0,44		85	0,4
Onderhoudsactiviteiten					
riolen en kolken	713		90	71	0,41
gemalen//mechanische riolerings	410		0	410	2,34
infiltratievoorziening	6		0	6	0,03
drainage	14		0	14	0,08
planning en begeleiding	15		0	15	0,09
subtotaal onderhoudsact.	1158	5,94		516	2,65
Maatregelen					
aanleg nieuwbouw 1)	250		40	150	0,86
drainage	21		10	13	0,07
reparatie	0		40	0	0,00
vervanging	322		40	193	1,10
verbetering	1306		40	784	4,48
subtotaal maatregelen	1899	9,74		1140	5,85
Totaal "dagelijkse" rioleringszorg	3597	18		1931	10

productieve dagen per jaar 195

uren per dag 7,5

productieve uren per jaar 1460

1) personeelskosten zijn inbegrepen in de investeringsuitgaven

In de tabel zijn de "dagelijkse" rioleringszorg en de voorbereiding van- en het toezicht op investeringswerken uit elkaar getrokken. Op basis van gegevens van de gemeente over het huidige uitbestedingsbeleid is voor de "dagelijkse" rioleringszorg (onderzoek, planvorming, onderhoudsactiviteiten, buitendienst) totaal 4,5 fte beschikbaar.

In de planperiode is met name voor de vervanging van riolerings, aanleg van riolerings bij nieuwbouw en het treffen van milieutechnische maatregelen aan de riolerings, ondanks dat een gedeelte van de werkzaamheden wordt uitbesteed ca. 6 fte noodzakelijk. In totaal is voor de planperiode

de ca. 10 fte per jaar nodig met een te verwachte piek in 2009 en 2010. Het tekort aan personele middelen wordt door het inhuren van externe ondersteuning grotendeels voor de planperiode ingevuld. De verwachting van de gemeente is dat in de toekomst 6 fte's benodigd zijn voor het rioolbeheer; 2 medewerkers voor de buitendienst, 0,5 fte voor wateraspecten en 3,5 fte voor de binnendienst.

Samenwerking en schaalvergroting staan momenteel erg in de belangstelling, vooral om toekomstige uitdagingen als de gevolgen van klimaatverandering en de invulling van de Kaderrichtlijn Water aan te kunnen. Een mogelijkheid hiervoor is bijvoorbeeld een verdergaande samenwerking met een andere partij. Door verdergaande samenwerking kan de kennisinfrastructuur worden verbeterd en wordt de kwetsbaarheid van een kleine rioleringsorganisatie vermindert. De afgelopen tijd is de gemeente benaderd vanuit het waterbedrijf Groningen om te gaan participeren in een op te richten rioleringsbedrijf. Vooralsnog is de gemeente de mening toegedaan dat het onderbrengen van de rioleringszorg bij een publieke partij de voorkeur verdient boven het onderbrengen bij een (semi)private partij.

Conclusie personeel rioleringszorg

Binnen de planperiode 2009 t/m 2013 is naast het dagelijkse onderhoud ca. 6 fte nodig voor het uitvoeren van maatregelen aan de riolering. In totaal is ca. 10 fte benodigd. Voor de totale rioleringszorg is circa 4,5 fte beschikbaar. Dit is onvoldoende om met het huidige uitbestedingsbeleid de werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

7.3 Financiële middelen

7.3.1 Algemeen

Op korte termijn (de planperiode 2009 t/m 2013) enerzijds en op de lange termijn (beschouwde periode van 60 jaar) anderzijds worden activiteiten uitgevoerd in het kader van aanleg en beheer van riolering. Binnen het beheer van de riolering wordt geen onderscheid gemaakt tussen grootonderhoud, ook wel lang-cyclisch onderhoud genoemd, en klein (preventief) onderhoud.

De activiteiten vallend onder de dagelijkse zorg (preventief onderhoud) en het onderzoeksprogramma zijn opgenomen onder de exploitatiekosten. De investeringen voor vervanging van riolen, gemalen, bijzondere constructies en de aanleg van nieuwe riolering ter verbetering bij bestaande bebouwing vallen onder de kapitaallasten.

Deze activiteiten worden volgens de beschreven aanpak uitgevoerd om de gestelde doelen te kunnen halen. In deze paragraaf worden de benodigde financiële middelen samengevat en wordt aangegeven hoe in de dekking van de kosten kan worden voorzien.

Er is rekening gehouden met de (bestaande) kapitaallasten van in het verleden gedane investeringen. De bijbehorende financiële gegevens zijn weergegeven in de tabellen 4.1 tot en met 4.3 van bijlage 1.

De bedragen zijn op prijspeil 2008 en moeten dan ook voor de toekomst met de optredende inflatie worden geïndexeerd. De uitgaven zijn exclusief BTW. In de rioolrechtberekening is de BTW-component wel betrokken.

7.3.2 Vervangingswaarden

De vervangingskosten van de vrijverval riolen zijn bepaald met behulp van het beheersysteem dgDIALOG Riolering de kosten van de overige rioleringsonderdelen zijn bepaald aan de hand van eenheidsprijzen.

De vervangingswaarde van de te onderscheiden onderdelen van de riolering is als volgt:

• Vrijvervalriolen, putten, etc	€	83.200.000
• gemalen en persleidingen	€	5.200.000
• drukriolering incl. druk en v.v. leidingen	€	12.200.000
Totaal	€	<u>100.600.000</u>

De gemiddelde vervangingswaarde van de vrijvervalriolen met gemalen en persleidingen, bedraagt per strekkende meter riool ca. €327,--. De gemiddelde vervangingswaarde van de drukriole-ringsystemen bedraagt ca. €91,-- per strekkende meter riolering (drukleiding en vrijvervalleiding); in totaal betreft het ca. 386 units (incl. de IBA's), per unit bedraagt de gemiddelde vervangingswaarden ca. €31.610,--.

7.3.3 Totale uitgaven

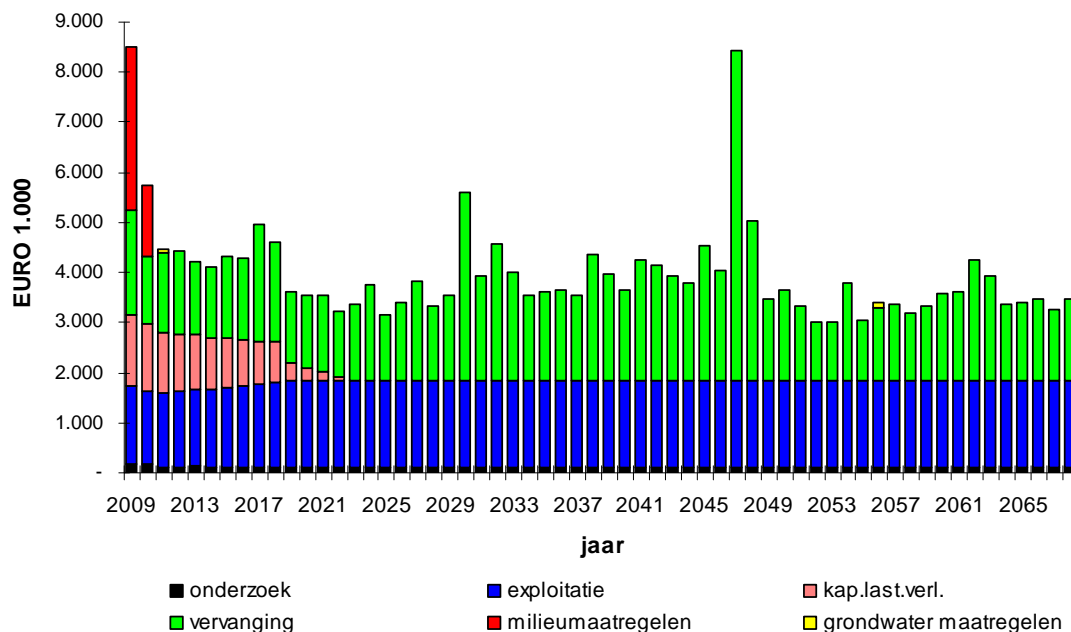
Het totaal van de uitgaven dat met de aanleg (exclusief nieuwbouw) en het beheer van de riolering over de beschouwde periode van zestig jaar gemoeid is, is samengevat weergegeven in tabel 6.2 van de bijlage 1.

In onderstaande tabel 7.2 zijn de uitgaven voor de planperiode opgenomen.

Tabel 7.2 Totaal overzicht jaarlijkse uitgaven in de planperiode 2009 t/m 2013 in euro's

Plan- periode	jaarlijkse uitgaven		Investerings			Kapitaallasten verleden	Totaal excl. btw
	Onder- zoek	exploitatie	vervanging/ reparatie	milieumaatregelen/ verbeteringen*	Grond- water		
2009	181.000	1.546.000	2.084.000	3.273.000		1.427.000	8.510.000
2010	187.000	1.458.000	1.340.000	1.412.000	15.000	1.347.000	5.745.000
2011	96.000	1.487.000	1.684.000	-	100.000	1.215.000	4.481.000
2012	102.000	1.517.000	1.660.000	-		1.140.000	4.420.000
2013	127.000	1.547.000	1.458.000	-		1.088.000	4.220.000

* excl. subsidie

Figuur 7.1 Overzicht totale uitgaven over een periode van 60 jaar, excl. BTW

7.4 Rioolrechtontwikkeling planperiode

Het exact te heffen rioolrecht in een bepaald jaar wordt door de afd. Middelen van de gemeente bepaald en bij de begrotingsbehandelingen door de gemeenteraad vastgesteld, rekening houdend met de geraamde uitgaven en inkomsten in het betreffende jaar. Er is voor gekozen om het rioolrecht pas te verhogen als de uitgave ook daadwerkelijk is gedaan.

Onder de naam rioolrechten wordt een recht geheven van

“degene die bij het begin van het belastingjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een eigendom dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.”

Het tarief is per 1-01-2009 vastgesteld op €198,80 per eenheid..

7.5 Kostendekking lange termijn

7.5.1 Algemeen

In deze paragraaf komt de kostendekking op de lange(re) termijn aan de orde. Er wordt uitgegaan van de kosten voor een beschouwde periode van 60 jaar.

Voor dekking van kosten van aanleg en beheer van riolering komen in het algemeen verschillende bronnen in aanmerking. Aanleg riolering van nieuwe bestemmingsplannen wordt bekostigd uit de exploitatieopzet van die plannen en zijn verdisconteerd in de m²-verkoopprijs. De kosten van beheer van riolering worden grotendeels gedekt uit het rioolrecht.

De rioolrechtberekening is uitgevoerd met behulp van de contante-waarde-methode. Deze methode is met name geschikt om de effecten op langere termijn zichtbaar te maken. *Het aldus berekende rioolrecht geeft de trend op langere termijn aan.*

7.5.2 Heffingseenheden

Volgens de verordening op de heffing en de invordering van rioolrechten 2003 is opgenomen: “onder de naam rioolrechten wordt een recht geheven van degene die bij het begin van het belastingjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een eigendom dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering” (artikel 2 lid 1).

Het aantal heffingseenheden per 1 januari 2009 bedraagt 15.509. In de rioolrechtberekeningen is voor het bepalen van de jaarlijkse inkomsten rekening gehouden met een netto stijging van het aantal heffingseenheden tot 2020 van ca. 2% per jaar als gevolg van nieuwe woningbouw. Voor een overzicht van de toename van het aantal heffingseenheden wordt verwezen naar tabel 6.6 van bijlage 1.

7.5.3 Inkomsten anders dan het rioolrecht

In de berekeningen is rekening gehouden met subsidies van de provincie en de beide waterschappen voor de realisatie van de milieu- en verbeteringsmaatregelen in de woonkern Eelde. In totaal is gerekend met een subsidiebedrag van ca. €2,5 miljoen. De rioleringsvoorziening bedraagt per 1 januari 2009 ca. €3,0 miljoen.

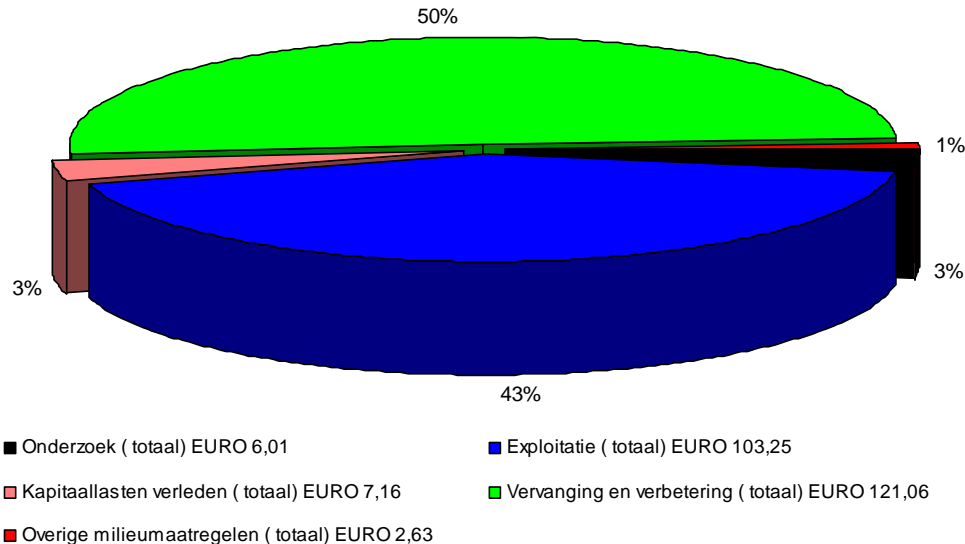
7.5.4 Benodigd rioolrecht op de lange termijn

Met de contante-waarde-methode is een vergelijking van uitgaven en inkomsten in verschillende jaren mogelijk. De toekomstige uitgaven en inkomsten van elk jaar (2008-2068) worden contant gemaakt naar 1 januari 2009. In de te verwachten inkomsten zit één onbekende: de hoogte van het benodigde rioolrecht. Door de contante waarde van de te verwachten inkomsten gelijk te stellen aan de contante waarde van de te verwachten uitgaven wordt de hoogte van het rioolrecht berekend. Bij deze berekeningsmethode is de verhouding tussen rente en inflatie $(1+r/1+i)$ constant verondersteld. Indien de verhouding tussen rente en inflatie de komende jaren structureel anders blijkt te zijn dan die waarvan in dit rioleringsplan is uitgegaan, is dat reden voor herziening van de berekeningen. Bij de berekeningen is een rente van 5% en een inflatie van 2% gehanteerd.

Voor de rioleringszorg is in de beschouwde periode van 60 jaar *gemiddeld* €3,5 miljoen per jaar nodig. In werkelijkheid wisselt dit bedrag, onder andere als gevolg van aanlegpieken in het verleden en de investeringen in milieumaatregelen. In de kostenplanning is rekening gehouden met een gemiddelde investering voor de vervanging van de riolering over een periode van ca. 20 jaar.

NB. in tegenstelling tot het voorgaande GRP is in deze berekening niet opgenomen de BTW en de rente die wordt ontvangen op de egalisatiereserve.

De “opbouw” van de totale kosten per eenheid, gebaseerd op de contante waarde van de verschillende kostengroepen, is in figuur 7.2 aangegeven (zie ook tabel 6.8 van de bijlage). Uit figuur 7.2 blijkt onder andere dat 50% van de totale kosten op langere termijn betrekking heeft op de vervanging en verbetering van de riolering. De jaarlijkse exploitatiekosten nemen 43% voor hun rekening.

Figuur 7.25 Opbouw kosten per heffingseenheid

Om over de gehele beschouwde periode 2009 tot en met 2068 kostendekkend te zijn zou het rioolrecht per 1-1-2009 €199,47 excl. BTW per heffingseenheid moeten bedragen. De “voorziening riolering” draagt per eenheid €1,40 bij.

Omdat het rioolrecht in 2008 van €198,80 lager is dan het benodigde rioolrecht van €199,47 is uitgerekend hoe tot een kostendekkend tarief kan worden gekomen. Hierbij is van een scenario uitgegaan waarbij het rioolrecht op 1 januari 2009 €198,80 bedraagt en vervolgens met 2% per jaar stijgt (exclusief inflatiecorrectie). In het jaar 2017 wordt dan een kostendekkend niveau van €231,93 excl. BTW bereikt.

In onderstaande tabel 7.3 is de ontwikkeling van het rioolrecht binnen de planperiode aangegeven (prijspeil 2008).

Tabel 7.3 ontwikkeling rioolrecht planperiode excl. BTW

Jaar	Rioolrecht prijspeil 2008
2009	€198,80
2010	€202,78
2011	€206,83
2012	€210,97
2013	€215,19

7.5.5 Voorziening riolering

In gemeente Tynaarlo wordt gebruik gemaakt van een voorziening riolering (zie ook paragraaf 7.5.3). Op basis van de gegevens uit dit gemeentelijk rioleringsplan is een indicatieve berekening gemaakt van de ontwikkeling van deze voorziening. Daarbij is ervan uitgegaan dat de investeringen lineair worden afgeschreven. In de planperiode van dit gemeentelijk rioleringsplan zal de voorziening riolering afnemen van €3,0 miljoen in het begin tot €2.064 in 2013.

8 Samenvatting en besluit

Zorgplicht

Dit plan is het tweede gemeentelijke rioleringsplan van de gemeente Tynaarlo. De gemeente voldoet met dit plan aan de planverplichting (Wet milieubeheer) De gemeentelijke zorgplicht is in de Wet milieubeheer geformuleerd als “zorgen voor de inzameling van het stedelijk afvalwater en een doelmatig inzameling en verwerking van het hemelwater en het beperken van structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming”. Dit rioleringsplan is geldig voor de periode 2009 t/m 2013.

Doelen rioleringszorg

Omdat de riolering doelen dient op het terrein van de volksgezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving, is een goede zorg noodzakelijk. De volgende doelen worden met de rioleringszorg nagestreefd:

1. inzameling van het binnen het gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater;
2. inzameling en verwerking van het hemelwater dat niet mag of kan worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding;
3. transport van het ingezamelde stedelijke afvalwater naar een geschikt lozingspunt; waarbij:
4. ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater worden voorkomen; en
5. geen overlast voor de omgeving wordt veroorzaakt (in de breedste zin van het woord).

Daarbij gelden voorwaarden voor effectief beheer.

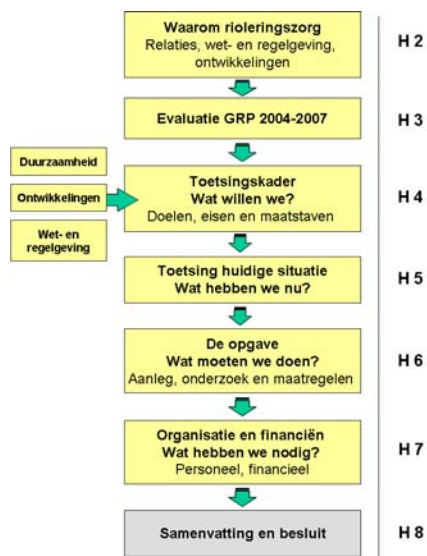
Toetsing huidige situatie

In de afgelopen planperiode zijn nagenoeg alle nog ongerioleerde percelen aangesloten op riolering of een IBA. Bij de start van dit GRP zijn 15 percelen nog niet op een gemeentelijke voorziening aangesloten. Binnen de planperiode van dit GRP worden hiervoor maatregelen genomen, zodat per 1 januari 2010 de aan de doelstellingen wordt voldaan,

De te beheren riolering (o.a. 263 km vrijvervalriolering, 59 grote rioolgemalen en drukriolering met 379 pompunits, 120 km drukleiding en 14 km vrijvervalriolering en 7 IBA's) vertegenwoordigt een vervangingswaarde van ongeveer €100 miljoen. De gegevens van de vrijvervalriolen met gemalen zijn opgeslagen in een geautomatiseerd rioleringsbeheersysteem. De gegevens in dit beheersysteem zijn actueel tot medio 2007.

De toestand van de riolen wordt gecontroleerd door middel van tv.-camera inspecties. In 2004-2008 is als inhaalslag ca. 18 km van de vrijvalriolering met tv.-camera geïnspecteerd. In totaal is medio 2008 ca. 13 % van de vrijverval riolering geïnspecteerd. Daarmee voldoet de inspectie nog niet aan de maatstaf dat in 10 jaar tijd alle riolering moet zijn geïnspecteerd. De resultaten van de inspecties zijn verwerkt in de planning voor vervanging van riolen. De riolering voldoet op een aantal plaatsen niet aan de gestelde maatstaven.

Ook een aantal gemalen en ca. 100 drukrioleringsunits zijn *deze planperiode* aan renovatie toe.

Voor de gemeente Tynaarlo bestaat een gedetailleerd inzicht in het hydraulisch- en milieutechnisch functioneren van de riolering. De basisrioleringsplannen zijn per 2007 actueel. De riolering voldoet aan de buiten het rioolstelsel Eelde aan de basisinspanning en waterkwaliteitspoor. De maatregelen aan het rioolstelsel Eelde staan gepland in de planperiode van dit nieuwe GRP.

De opgave

In dit GRP staan de *hoofdlijnen* van aanpak om de doelen van de rioleringszorg te halen. Dit beleid zal jaarlijks worden uitgewerkt in operationele programma's. Bij de uitwerking in operationele programma's worden de veelal complexe factoren die bij daadwerkelijke uitvoering van maatregelen een rol spelen betrokken en worden op projectniveau keuzes gemaakt.

In nieuwbouwlocaties wordt riolering ontworpen en toegepast volgens de laatste maatstaven. Duurzaamheid is hierbij een leidend begrip, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de gevolgen van klimaatverandering. Taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en particulier voor de inzameling en verwerking van afvalwater en hemelwater incl. het omgaan met grondwater worden vastgelegd in een gemeentelijke verordening.

De overstorten en de bergbezinkbassins zullen worden bemeten om inzicht te krijgen in het daadwerkelijk functioneren van de riolering. aansluitend zal een analyse van de meetgegevens plaatsvinden. Ook zullen ca. 200 drukrioleringsunits (moederkasten) worden voorzien van telemetrie. Er zal onderzoek in het kader van de nodige vervanging van de pompinstallaties worden uitgevoerd naar de toestand van de "oudere" drukriolering en naar het afkoppelen van op de drukriolering aangesloten regenwater van afvoerende oppervlakken.

Als eerste stap voor de invulling van de zorgplicht voor de grondwaterproblematiek zal voor de locaties die daarvoor in aanmerking komen een grondwatermeetnet worden opgezet. De gehouden enquête van 2007 is daarin leidend.

Voor een aantal woonkernen zal in de komende planperiode een gedetailleerde wateropgave worden bepaald.

Het dagelijks beheer van de riolering zal worden voortgezet. Reiniging zal samen met inspectie plaatsvinden, waarbij gestreefd wordt het gehele vrijvervalsysteem binnen 10 jaar (voor 2017) te hebben geïnspecteerd. Het kolkenzuigen en het onderhoud aan de gemalen behoeven geen wijziging.

Riolen krijgen een levensduur die is gebaseerd op inspectie. Indien geen inspectiegegevens beschikbaar zijn, wordt uitgegaan van een levensduur van 40 - 60 jaar. Op basis van kwaliteit is de komende jaren een beperkte lengte riolering aan vervanging toe.

In de planperiode is de vervanging voorzien van het mechanisch/elektrisch deel van een aantal gemalen en van een groot deel van de "oudere" drukriolering (een en ander afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar de toestand).

In de planperiode zullen de maatregelen om het rioolstelsel Eelde/Paterwolde aan de basisinspanning en waterkwaliteitspoor te laten voldoen worden uitgevoerd. Voor het oplossen van eventuele problemen m.b.t. grondwateroverlast is een budget gereserveerd. Van enkele vijvers in de Fledders en Diepsloot zal de waterbodem op diepte worden gebracht. Daarnaast zullen de waterbodems van de Brilvijver en De Haven in Zuidlaren worden gesaneerd.

Middelen en kostendekking

Voor de rioleringszorg is met het huidige uitbestedingsbeleid 4,5 fte beschikbaar. Dit is onvoldoende bij het huidige uitbestedingsbeleid. Indicatieve berekeningen geven aan dat voor de planperiode ca. 10 fte's benodigd zijn om het beheer van de riolering incl. nieuwe aanleg (excl. onderhoudsactiviteiten) in goede banen te kunnen leiden.

Om op langere termijn kostendekkend te zijn, is een rioolrecht per 1 januari 2009 benodigd van €199,47 excl. BTW. Een getrapte invoering vanaf het niveau van €198,80 in 2009 en verder

met een jaarlijkse stijging van 2%, leidt tot een kostendekkend rioolrecht van €231,93 excl. BTW in 2017. Alle bedragen zijn op prijspeil 2008. De berekende rioolheffing is excl. BTW en de toevoeging van de rente aan de egalisatiesreserve. Jaarlijks moeten de bedragen met de optredende inflatie worden geïndexeerd.

Samenvattende conclusies

- Gemeente Tynaarlo geeft met de vaststelling van dit GRP een daadwerkelijke invulling aan de “Wet verankering en bekostiging van de gemeentelijke watertaken”.
- Er is goed inzicht in het functioneren van de gemeentelijke riolering. Het streven is in 2017 de vrijverval riolering te hebben geïnspecteerd en beoordeeld. Het beheer van de riolering verloopt effectief en wordt gecontinueerd. De personele bezetting voor de in de planperiode uit te voeren maatregelen met in achtname van het huidige uitbestedingsbeleid is niet voldoende en blijft daardoor een aanhoudende zorg;
- Aan de basisinspanning en het waterkwaliteitsspoor wordt grotendeels voldaan met dien verstande dat het rioolstelsel Eelde/Paterswolde bij de start van dit GRP alleen nog voldoet aan de basisinspanning. Medio 2010/2011 is de verwachting dat dit rioolstelsel aan de doelstellingen m.b.t. het waterkwaliteitsspoor voldoet.
- Riolen krijgen een levensduur die is gebaseerd op inspectie. Indien geen inspectiegegevens beschikbaar zijn, wordt uitgegaan van 40-60 jaar.
- In de planperiode moet een beperkte lengte riool worden vervangen. Ook moet riolering worden gerepareerd. Ook wordt een deel van het mechanisch/elektrische deel van de gemalen en de drukriolering vervangen.
- De rioolheffing zou per 1 januari 2009 €199,47,- moeten bedragen om over een periode van 60 jaar kostendekkend te zijn. Gekozen is voor een getrapte verhoging van de rioolheffing met een starttarief van €198,80 per 1 januari 2009. Voorgesteld wordt het rioolrecht jaarlijks met 2% te laten stijgen.

Besluitvorming

Burgemeester en wethouders verzoeken de gemeenteraad het gemeentelijk rioleringsplan Tynaarlo 2009 tot en met 2013 vast te stellen door in te stemmen met:

- de in dit gemeentelijk rioleringsplan geformuleerde doelen;
- de voorgenomen aanleg van riolering voor nieuwbouwlocaties;
- het voorgenomen onderzoek;
- de voorgenomen beheermaatregelen;
- *het rioolrecht in 2009 te verhogen naar € 198,80 en vervolgens dit rioolrecht tot en met 2017 jaarlijks met 2% te verhogen.*

Het raadsbesluit maakt onderdeel uit van het gemeentelijk rioleringsplan.

Na vaststelling van dit GRP, zal dit plan samen met het raadsbesluit worden toegezonden aan:

- Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest;
- Provincie Drenthe;
- Onze minister van VROM.

Na vaststelling zal in één of meerdere dag- of weekbladen die in de gemeente worden verspreid, bekend worden gemaakt hoe burgers kennis kunnen nemen van de inhoud van dit gemeentelijk rioleringsplan.

Bijlage 1

Tabellen inventarisatie en kostenoverzichten

Bijlage 2

rapport Verbreed GRP Tynaarlo, uitwerking stap 1
t/m 3

Bijlage 3

Reacties waterschappen

Bijlage 4

situatietekening met rioleringsonderdelen

Bijlage 5

wateropgave gemeente Tynaarlo

Bijlage 6

rioleringsmaatregelen Eelde/Paterswolde

Bijlage 7

Verklarende woordenlijst